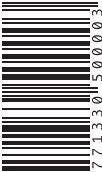

HRVATSKI VOJNIK

EUR 2,10 / CAD 3,00 / AUD 3,30 / USA 2,00 / CHF 3,50 / SLO EUR 1,80 / SEK 17,00 / NOK 17,00 / DKK 15,50 / GBP 1,30

PRINTED IN CROATIA
ISSN 1330 - 500X
9 771330 5000003

RAZGOVOR |

DAMIR TRUT

RAVNATELJ DRŽAVNE UPRAVE
ZA ZAŠTITU I SPAŠAVANJE

OBALNA STRAŽA REPUBLIKE HRVATSKE

Pukovnija
Vojne policije

U Kabulu
obilježena 18.
obljetnica
Vojne policije
OSRH

Misija ISAF

**LABRADORICA KETY
ODLIKOVANA MEDALJOM
NATO-a**

PRVA INDIJSKA "NUKLEARKA"

NOVOSTI IZ SVIJETA

Pripremio Domagoj VLADHOVIĆ

CAPE TOWN

OTPUTSTVA ZA PROSVJEDNIKE

Južnu Afriku su 26. kolovoza uznemirili vojnički prosvjedi kraj vladinih zgrada u Cape Townu. Oko dvije tisuće prosvjednika u civilu tražilo je povećanje plaća, pokušavajući ući u zgrade. Naposljetku je reagirala policija upotrijebivši suzavac i gumene metke. U

javnosti se počelo postavljati pitanje discipline u vojski, koja broji 62 000 pripadnika. Vlada je reagirala brzo i kretnula u istraživanje tko je sve prosvjedovao. U vojnim bazama provjerava se tko je sve bio odsutan u vrijeme prosvjeda. Osumnjičenima su već poslana pisma u kojima se traži da u roku od deset dana opravdaju svoje izostanke, a prijeti im nečasno otpuštanje iz vojske. Organizatori prosvjeda, Sindikat južnoafričke nacionalne obrane, traže hitne mjere protiv masovnog otpuštanja.

SACRAMENTO

OPERACIJA S.O.S.

Ilegalno uzgajanje marihuane u šumama Kalifornije nije samo protuzakonito nego i štetno za prirodu. Uzgajivači sijeku autohtonu vegetaciju, te čak raskopavaju šumu i osiromašuju rijeke i potoke dovodeći sustav navodnjavanja na svoja zelena polja. Stoga su kalifornijske vlasti pokrenule Operaciju S.O.S., u kojoj s posebnom postrojbom djeluje i lokalna Nacionalna garda. Operacija je provedena tijekom srpnja, a nedavno su objavljeni rezultati: uklonjeno je više od 50 km cijevi za navodnjavanje, više od osam tona smeća i više od dvije tone umjetnog gnojiva. Iščupano je više od 400 000 stabljika marihuane vrijednih 1,1 milijardu dolara i zaplijenjeno 32 komada osobnog naoružanja, uz 88 uhićenja.

US Army

NORFOLK

HELIKOPTER ČISTI MINE

Prizor poput ovoga na priloženoj atraktivnoj fotografiji teško ćete vidjeti igdje drugdje osim u akcijama koje provodi američka ratna mornarica. Riječ je o helikopteru MH-53 Morski zmaj koji vuče Mk-105, sustav za čišćenje mina koji pomoći magnetskog polja oponaša pravi brod i tako izaziva "sigurne" eksplozije. Riječ je o vježbi koja se odigrava u području odgovornosti američke 5. flote, negdje kraj Perzijskog zaljeva, a provodi je ekipa ratnog broda USS Bataan.

US Navy

LONDON

RICHARDS NA ČELU VOJSKE

Od 28. kolovoza novi načelnik Glavnog stožera vojske Velike Britanije jest general zbora Sir David Richards. Zamjenio je kolegu po činu Sir Richarda Dannatta, koji odlazi u mirovinu. Richards je dosad bio na čelu kopne-

ne vojske, a od svibnja 2006. do veljače 2007. bio je zapovjednik ISAF-a. Preuzimajući dužnost, izjavio je da će se usredotočiti na opremljenost svojih snaga za buduće izazove koji dolaze s globalizacijom i međuvisnošću.

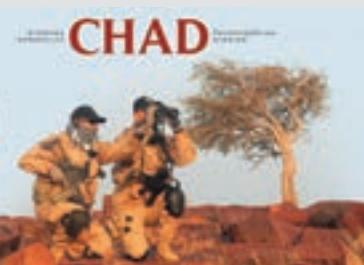

BEOGRAD

S BALKANA U IRAK

Srpski ministar obrane Dragan Šumanović objavio je 28. kolovoza potpisivanje ugovora s Irakom, na temelju kojega će u azijsku zemlju biti izvezeno oružje vrijedno 100 milijuna dolara. U te poslove bit će uključene tvrtke koje zapošljavaju više od 6 000 radnika. Posao

je sklopljen mjesec dana nakon posjeta srpskog ministra Iraku, koji je već 2008. sa Srbijom sklopio velike uvozne poslove. Prilikom tog posjeta, iračke vlasti su izrazile zanimanje za borbeno-oklopno vozilo Lazar, školski zrakoplov Lasta 95 i topničku opremu.

14

Dvostruki multimedijalni projekt HVG-a

U redakciji smo ponosni na naše nove projekte, ali smo još ponosniji na naše vojниke. Film i fotomonografija posvećeni su njima i svemu onome što čine za mir u svijetu i za ugled naše zemlje

4

Važna nam je sigurnost svakog pojedinca

U sustavu 112 imamo tehnologiju koja je u Zapadnoj Europi u vrhu. Samim time sposobnost i kvaliteta odgovora sudionika zaštite i spašavanja stavljenja je na vrlo visoku razinu...

Naslovnicu snimio Davor KIRIN

Narednica Bonić, jedina žena u Vodu za zaštitu VIP osoba Vojne policije uvijek je angažirana kad je štićena osoba žena, bilo da je riječ o čelnici nekog izaslanstva ili o supruzi u pratinji. Kaže kako nikad nije naišla ni na kakvu negativnu reakciju štićenih osoba. U pravilu je doživljavaju sa simpatijama, a iznenađenja, kad ih ima, pozitivna su

**NAREDNICA
ANDREJA BONIĆ
STRUČNOST I
PROFESSIONALNOST
ISPRED SVEGA**

MORH I OSRH	7 NOVOSTI IZ OSRH-a
Prioritetna suradnja u mirovnim misijama
	8 MEĐUNARODNA SURADNJA
Međunarodna vojna vježba Jackal Stone 09
	12 DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE
Što treba znati kada polazeće ALCPT
	13 PREDSTAVLJAMO
Pozdrav iz Chaghcharana
	16 MISIJA ISAF
Labradorica Kety odlikovana medaljom NATO-a
	17 PUKOVNIJA VOJNE POLICIJE
U Kabulu obilježena 18. obljetnica Vojne policije OSRH
VOJNA TEHNIKA	18 NOVOSTI IZ VOJNE TEHNIKE
	22 POMORSKA SIGURNOST
Obalna straža Republike Hrvatske
	27 ZRAKOPLOVSTVO
Muke po Lightningu (II. dio)
	28 MORNARICA
Prva indijska "nuklearka"!
	29 VOJNA POVIJEST
Tupoljev Tu-16
MAGAZIN	30 PODLISTAK
Marmontov rat u Dalmaciji (II. dio)
	32 DOMOVINSKI RAT
O rascjepu u SDS-u nakon 17. kolovoza 1990.
	33 DUHOVNOST
Možemo li se boriti protiv pristranosti?
	35 IZ ZBIRKI VOJNOG MUZEJA
Za mir u Hrvatskoj

Leida PARLOV, snimio Davor KIRIN

U sustavu 112 imamo tehnologiju koja je u Zapadnoj Europi u vrhu.

Samim time sposobnost i kvaliteta odgovora sudionika zaštite i spašavanja stavljena je na vrlo visoku razinu...

Damir Trut,
ravnatelj Državne uprave
za zaštitu i spašavanje

Važna nam je sigurnost **SVAKOG POJEDINCA**

Mogu slobodno reći da smo u pripremama i sigurnosti turista ispred nekih drugih turističkih zemalja Europske unije...

O aktivnostima Državne uprave za zaštitu i spašavanje, učinkovitosti našeg sustava zaštite i spašavanja te suradnji s Ministarstvom obrane i Oružanim snagama u spašavanju ljudskih života, prirode i materijalnih dobara, razgovarali smo s ravnateljem DUZS-a, Damjom Trutom. Osim što je od prvih dana sudjelovao u ustrojavanju DUZS-a, Trut je više od četiri godine i predstavnik Republike Hrvatske u Odboru za civilno planiranje NATO-a tako da su se od samog početka u sustavu primjenjivala i međunarodna iskustva.

Može li se nakon pet godina, koliko djeliće DUZS, reći da Hrvatska ima potpuno ustrojen i funkcionalan jedinstveni državni sustav zaštite i spašavanja?

Državna uprava za zaštitu i spašavanje vodeća je organizacija zaštite i spašavanja ljudi, dobara i okoliša. Ne samo DUZS nego i cijeli sustav zaštite i spašavanja ustrojili smo poput većine europskih zemalja. Ljudske žrtve, razaranja materijalnih dobara, štete za okoliš izazvane djelovanjem prirodnih nepogoda, nažalost, naša su svakodnevica, a sustav zaštite i spašavanja postavili smo tako da omogućava brzu i uskladenu reakciju svih potrebnih snaga. Da sustav potpuno funkcionira najbolje se vidi na terenu. Spomenut ću nedavnu nesreću vlačka na relaciji Zagreb-Split. Na prvu dojavu podignute su žurne službe. Sve je bilo uskladeno i u najkraćem mogućem vremenu svi nastrandali su bili zbrinuti u splitskoj bolnici. To su rezultati koji su svjetski, vidljivi na terenu. Isto je bilo

i prošle godine prilikom nesreće slovačkog autobusa. Učinkovitost u protupožarnoj sezoni koja je u tijeku također je iznimna. Požara ima dosta, ali se gase već u početnoj fazi. Sve su to primjeri koji nam pokazuju funkciranje sustava, odnosno da ovaj sustav doista vrijedi.

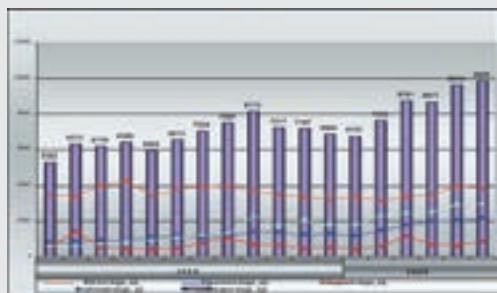
Jesu li se građani naviknuli na broj 112?

Apsolutno. Činjenica da godišnje zaprimamo više od milijun poziva najbolji je pokazatelj da

Prikaz poziva prema 112 od 01.09.2005. do 30.06.2009.

je broj 112 relativno brzo prihvaćen. Proveli smo brojne edukacije građana, s čime ćemo nastaviti i dalje, a u većini županija su brojevi 93 i 94 preusmjereni na broj 112. Moram spomenuti i da su u promociji broja 112 važnu ulogu odigrali i mediji. Međunarodni europski broj za hitne pozive 112 bio je nužan, a on je i jedan korak u usklađivanju sustava zaštite i spa-

Prikaz događaja u sustavu 112 po grupama događaja

šavanja prema europskim kriterijima i mislim da smo izvrsno odgovorili na taj izazov.

Najbolji pokazatelj jesu brojke koje pokazuju stalni porast namjenskih poziva prema broju 112. Od 5,5 posto, koliko ih je bilo 2005. godine, namjenski pozivi prema broju 112 u prvih šest mjeseci ove godine porasli su na 29,1 posto. Danas sustav primi 4611 poziva, a ukupan godišnji broj poziva iznosi oko 1,7 milijuna, od čega više od 55 posto otpada na složene događaje. Ima i zlonamjernih poziva, kojih je u početku bilo i do 60 posto, a danas smo ih smanjili na pet do šest posto.

Zbog čega građani najčešće zovu i imate li povratnih informacija kako su zadovoljni?

Najčešći razlozi zbog kojih građani zovu u kategoriji su složenih događaja kao što su traganje i spašavanje s lociranjem pozivatelja, nesreće i kvarovi u postrojenjima za opskrbu te obavijesti i upozorenja. Povratnih informacija ima, a svih pozivi koji dolaze na 112 snimaju se i analiziraju. Pogotovo u zadnje vrijeme, susrećemo se s više pozitivnih nego negativnih reakcija. Dobivamo mnogo pohvala, i to u različitim elementima. Za brzu reakciju primjerice prošle godine, kad je nesreću imao slovački autobus, stigle su Vladimiri i meni osobno, pohvale slovačkog ministra zdravstva, ministra vanjskih poslova i ravnatelja slovačke Civilne zaštite.

S obzirom na to da ste u DUZS-u od samog početka, jeste li vi osobno zadovoljni kako se sustav zaštite i spašavanja razvija?

Osobno sam zadovoljan smjerom kojim ideemo. No uvijek treba težiti boljem. Tehnika i dostignuća mijenjaju se iz dana u dan, tako da sustav treba stalno nadogradivati i poboljšavati. Prije pet godina smo, često to naglašavam, stavili u sustav neke naslijedene elemente koji su, blago rečeno, bili zapušteni. Tehnička sredstva koja smo imali bila su iz 70-ih godina, a ni ljudi nisu bili dovoljno educirani. U ovih pet godina napravili smo velik iskorak. U sustavu 112 imamo tehnologiju koja je u Zapadnoj Europi u vrhu. Mnogo opreme nabavili smo i u sustavu Civilne zaštite. Nabavili smo i vatrogasna vozila, a osobnom opremom popunjavamo i vatrogasne postrojbe i postrojbe spasilača. Samim time sposobnost i kvaliteta odgovora sudionika zaštite i spašavanja podignuta je na vrlo visoku razinu. No, to nas ne smije zadovoljiti. Od iznimnog značenja jest i edukacija djelatnika Sustava 112, na čemu kontinuirano radimo, i to za rad na novoj tehnologiji, na stranim jezicima te na vještini komuniciranja.

Kakve su vaše aktivnosti i kako surađujete s Europskom unijom i NATO-om?

Od sredine kolovoza, kad je stupio na snagu Zakon o potvrđivanju memoranduma o razumijevanju između EU i Republike Hrvatske o suradnji u civilnoj zaštiti, mi smo punopravna članica Mechanizma za suradnju u CZ EU, sa svim pravima i obvezama kao i zemlje članice EU-a. To znači da trebamo biti spremni i pomoći drugima u izvanrednim situacijama, ali i da smo prepoznati kao partner koji ima primjereno sustav sličan sustavima zemalja članica. Sudjelujemo i u aktivnostima UN-a,

Tijekom turističke sezone dosta intervencija ima Gorska služba spašavanja jer se ljeti znatno više ljudi kreće u prirodi te lako dolaze u rizične situacije. Za rad CSS-a važna je i suradnja preko DUZS-a s Hrvatskim ratnim zrakoplovstvom, čijim je helikopterima omogućen brzi dolazak na mjesto nesreće kao i brže prebacivanje do zdravstvenih ustanova

Suradnja s MO i OSRH je odlična. Tijekom cijele godine usko surađujemo i kontaktiramo na operativnoj razini i to najčešće kad je riječ o hitnim medicinskim slučajevima, odnosno prijevozu pacijenata helikopterom, osobito u priobalu...

Vijeća Europe, a već godinama i NATO-a, što nam je sve pomoglo da u razvoj našeg sustava ugrađujemo i međunarodna iskustva.

Kakvom biste ocijenili suradnju s MO i OSRH i u kojim je područjima ona najintenzivnija?

Surađnja s MO i OSRH je odlična. Tijekom cijele godine usko surađujemo i kontaktiramo na operativnoj razini i to najčešće kad je riječ o hitnim medicinskim slučajevima, odnosno prijevozu pacijenata helikopterom, osobito u priobalu. Tijekom protupožarne sezone surađujemo vrlo intenzivno i to svakodnevno jer u sustavu gašenja požara sudjeluju snage OSRH, i to kako zračne tako i kopnene i morske. Rezultati uspješno pogašenih požara golemlim se dijelom mogu pripisati upravo OSRH, koji imaju izvrsno sposobljene pilote, odnosno posade. To su u pravom smislu profesionalci, vješti i neustrašivi. Ovo je posebno za pilote razdoblje najnapornijih poslova. S Ministarstvom obrane surađujemo i na normativnoj razini kao i u brojnim drugim aktivnostima. Ponavljam, suradnja je doista izvršna i na svaki zahtjev se promptno reagira.

Osim kroz zajedničke vježbe na koji još način surađujete s istim ili sličnim tijelima u drugim zemljama?

Međunarodna vježba Idassa koja je prije dvije godine održana u Zadru, bila je najveća vježba civilne zaštite u sklopu NATO-a, a dobre ocjene pokazale su našu spremnost za punopravno članstvo u Savezu. Slične vježbe u NATO formatu održavaju se svake godine. No, vježbe su samo jedan od oblika naše bogate, i to bilateralne i multilateralne međunarodne suradnje. Spomenuo bih i da je upravo u tijeku tečaj za zapovjednike modula civilne zaštite (timova) EU, koji zajednički za potrebe Europske unije organiziraju Služba tehničke pomoći SR Njemačke (THW), Uprava za zaščito in reševanje Republike Slovenije i DUZS. Tečajevi se održavaju u Sloveniji i Hrvatskoj.

skoj, i to u Samoboru. Tečaj smo dobili na međunarodnom natječaju, a financira ga EU. Time dobivamo i mogućnost da se na licu mjesta lokalna samouprava, kao i naši stručnjaci, mogu upoznati sa svim najvažnijim elementima potrebnim za vođenje velike akcije zaštite i spašavanja.

S obzirom na to da je Hrvatska turistička zemlja, što sve poduzimate tijekom turističke sezone kako biste bili što učinkovitiji i kako bi se moguće ugroze svele na minimum?

Mi smo već u početnoj fazi priprema za turističku sezonu 2010. Uvijek nastojimo popraviti i poboljšati sve ono što može unaprijediti sustav, moguće ugroze svesti na minimum i spasiti još više života. Tijekom turističke sezone dosta intervencija ima Gorska služba spašavanja jer se ljeti znatno više ljudi kreće u prirodi te lako dolaze u rizične situacije. Za rad GSS-a važna je i suradnja preko DUZS-a s Hrvatskim ratnim zrakoplovstvom, čijim je helikopterima omogućen brzi dolazak na mjesto nesreće kao i brže prebacivanje do zdravstvenih ustanova. Poduzimamo i potrebnu preventivnu kako bismo povećali oprez kod turista i upoznali ih s opasnostima.

Koje ste preventivne aktivnosti poduzeli ove godine?

U suradnji s Hrvatskim radiom ovog smo ljeta napravili promidžbene poruke na četiri jezika, koji se svakodnevno emitiraju kako bi turiste upozorili na opasnost od požara i uputili ih kome se mogu obratiti za pomoć. Na autocestama smo s Ministarstvom zdravstva tijekom sezone uspostavili posebnu mrežu timova Hitne medicinske pomoći. Ove godine imamo 18 timova Hitne pomoći koji su povezani preko županijskih centara 112. Time osiguravamo prosječno vrijeme odaziva na intervenciju oko 11 minuta. Na moru, koordinaciju spašavanja obavljamo preko Središnjice za traganje i spašavanje na moru i Obalne straže. Odgovore na pozive turista dajemo na šest jezika, i to na engleskom, njemačkom, talijanskom, mađarskom, slovačkom i hrvatskom. Naravno, tu su i protupožarne aktivnosti. Mogu slobodno reći da smo u pripremama i sigurnosti turista ispred nekih drugih turističkih zemalja Europske unije. Svakodnevno se susrećemo s ljudskim sudbinama te se u radu uvijek vodimo time da nam je važna sigurnost svakog pojedinca, i drag mi je što mogu reći da se kod nas turisti kao i svi naši građani osjećaju sigurnima. ■

PRIORITETNA SURADNJA U MIROVNIM MISIJAMA

U sklopu bilateralne vojne suradnje, a na poziv glavnog inspektora Oružanih snaga generala zbora Wolfganga Schneiderhana, načelnik GSOSRH general zbora Josip Lucić s izaslanstvom boravio je, potkraj kolovoza, u službenom posjetu Oružanim snagama Savezne Republike Njemačke. U sastavu izaslanstva bili su i zapovjednik ZOS GSOSRH brigadir Vlado Šindler, zamjenik načelnika Uprave za operativne poslove i obuku GSO-SRH brigadir Emil Crnčec i stožerna časnica u Kabinetu načelnika GS-a bojnica Vesna Ivezović. Izaslanstvu se u SR Njemačkoj pridružio i vojni izaslanik RH pukovnik Marijan Paljević.

Tijekom susreta dvojice generala razmijenjene su informacije i mišljenja o nizu aktualnih tema. Između ostalog razgovaralo se o izradi novog NATO-ova strateškog koncepta, ESDP, sudjelovanju u mirovnim operacijama i misijama, transformaciji OSRH te o stanju i perspektivama bilateralne suradnje između oružanih snaga dviju zemalja. Naglašena je podudarnost stavova i mišljenja o novome NATO-ovu strateškom konceptu i razvoju ESDP-a.

General Schneiderhan upoznao je hrvatsko izaslanstvo sa sudjelovanjem OS SR Njemačke u mirovnim operacijama kao i s dalnjim planovima s posebnim naglaskom na mirovnu operaciju ISAF u Afganistanu. Istaknuo je zadovoljstvo doprinosom OSRH u operaciji na području Regionalnog zapovjedništva

Sjever, u kojemu je Njemačka vodeća nacija, a posebno zadovoljstvo profesionalnošću naših pripadnika. Nakon održane prezentacije o ustroju i transformaciji OSRH, general Schneiderhan pohvalio je smjer u kojem se one razvijaju.

U pogledu bilateralne vojne suradnje, istaknuto je da je ona na visokoj razini, kako po broju aktivnosti tako i po njihovoj kvaliteti. Važno je napomenuti da je SR Njemačka među tri vodeće države po broju aktivnosti bilateralne vojne suradnje. U razgovoru su potvrđena prioritetna područja daljnje suradnje, kao što je suradnja u međunarodnim mirovnim operacijama i misijama, uključivanje OSRH u Borbenu grupu EU za drugu polovicu 2012. godine čija je vodeća nacija SR Njemačka, školovanje pripadnika OSRH na obrazovnim institucijama OS SR Njemačke, suradnja u području upravljanja osobljem, vojnotehnička suradnja i suradnja na granskim razinama.

Izaslanstvo GSOS-a posjetilo je i Operativno zapovjedništvo OS SR Njemačke u Potsdamu, koje je ovlašteno za zapovijedanje pojedincima i postrojbama OS SR Njemačke u mirovnim misijama i operacijama. U uvodnom obraćanju, zapovjednik general-pukovnik Rainer Glatz naglasio je kvalitetu doprinosu OSRH u mirovnoj operaciji ISAF i profesionalnost njihovih pripadnika u obavljanju svih zadaća.

OJI

General Schneiderhan je istaknuo zadovoljstvo doprinosom OSRH u operaciji na području Regionalnog zapovjedništva Sjever, u kojemu je Njemačka vodeća nacija, a posebno profesionalnošću naših pripadnika

Međunarodna vojna vježba

JACKAL STONE 09

9

BRDZ 256 / 4. RULINA 2009.

HRVATSKI
VJENNIK

U organizaciji Bojne za specijalna djelovanja Glavnog stožera OSRH i Europskog zapovjedništva za specijalne operacije OS SAD (Special Operations Command Europe - SOCEUR) u Republici Hrvatskoj od 10. do 27. rujna održat će se međunarodna vojna vježba Jackal Stone 09. Na vježbi će sudjelovati oko 1500 sudionika iz 10 zemalja, i to iz Albanije, Hrvatske, Mađarske, Litve, Makedonije, Poljske, Rumunjske, Švedske, Ukrajine i SAD-a.

Većina aktivnosti provodit će se na vojnom poligonu "Eugen Kvaternik" u Slunjku i u vojarni "Josip Jović" u Udbini te u akvatoriju Malog Lošinja, Žirja, Visa i Lastova. U svrhu logističke potpore koristit će se i vojarne "Zemunik Donji" u Zemuniku kraj Zadra, vojarna "Drgomalj" u Delnicama i vojarna "Knez Trpimir" u Divuljama.

Glavni cilj vježbe jest promicanje suradnje oružanih snaga zemalja sudionica radi međunarodne borbe protiv terorizma te jačanje regionalne

sigurnosti i stabilnosti. Također, ciljevi su uvježbavanje procedura u talačkim situacijama, usavršavanje časnika za vezu i općenito podizanje razine sposobnosti planiranja i provedbe takvih aktivnosti.

Zemlje sudionice redovito provode uvježbavanja s drugim zemljama i ova je vježba prilika za poboljšanje spremnosti i izgradnju kapaciteta kojima će se moći zajednički odgovoriti na sve sigurnosne izazove.

Na vježbi će sudjelovati Bojna za specijalna djelovanja GSOSRH, Specijalna policija MUP-a, i srodne postrojbe iz drugih zemalja sudionica.

Direktor vježbe Jackal Stone 09 jest zamjenik načelnika GSOSRH za operacije, kontraadmiral Zdenko Simić, zapovjednik vježbe je general-bojnik Frank J. Kissner (zapovjednik SOCEUR-a), a njegov zamjenik s hrvatske strane brigadni general Dražen Šćuri, zamjenik zapovjednika HRZ-a i PZO-a. ■

Leida PARLOV, snimio Davor KIRIN

STRUČNOST I PROFESIONALNOST

Narednica Bonić, jedina žena u Vodu za zaštitu VIP osoba Vojne policije uvijek je angažirana kad je štićena osoba žena, bilo da je riječ o čelnici nekog izaslanstva ili o supruzi u pratinji. Kaže kako nikad nije naišla ni na kakvu negativnu reakciju štićenih osoba. U pravilu je doživljavaju sa simpatijama, a iznenadenja, kad ih ima, pozitivna su.

Iako poslove nije uputno dijeliti na muške i ženske, ipak postoje neki koji se "prirodno" vežu uz muškarce. No ima i žena koje te malo manje ženske poslove rade jednako dobro, ako ne i bolje od svojih muških kolega. Za narednicu Andreju Bonić može se reći da radi posao za koji se najčešće misli da ga mogu dobro obavljati samo muškarci. No ona svojim uspjesima i stručnošću već godinama ruši uvriježene predrasude. Narednica Bonić je, naime, jedina žena u Vodu za zaštitu VIP osoba Vojne policije. Kratka crna kosa, besprijekorno držanje koje ulijeva sigurnost, odlučnost i spremnost da reagira u svakom trenutku, tamno odijelo dio su njezina imidža, osobnosti, ali i izraz poštivanja svojeg profesionalnog kodeksa posla kojim se bavi. U Oružanim snagama je od 1996. godine i od samog početka u Vojnoj policiji. Kao ni posao koji radi, tako ni njezina odluka da joj vojska bude profesija nije tipična. Nije tu bilo patetike, obiteljske tradicije pa ni izjave da joj je vojni poziv bio želja od malih nogu. Ni danas, kaže, ne zna što je presudilo u izboru ovog zvanja. "Ne znam zapravo kako sam se odlučila za vojsku. U

jednom trenutku to mi je izgledalo egzotično, a što je presudilo u mojoj odluci doista ne znam. Vojska mi je jednostavno postala zanimljiva i to je to." U početku je narednica Bonić radila kao vojni policajac, potom je obavljala uredski posao u Uredu načelnika Vojne policije, a od svibnja 2003. nalazi se u Vodu za zaštitu VIP osoba. Uvijek je angažirana kad je štićena osoba žena, bilo da je riječ o čelnici nekog izaslanstva ili o supruzi u pratinji. Zgodnije je, kaže, da je tada pratilac žena, što je i praksa u mnogim zemljama. Narednica Bonić radi sa svojom "eki-pom" i kad su štićene osobe muškarci.

Nužna dobra fizička i psihička spremnost

Kaže kako nikad nije naišla ni na kakvu negativnu reakciju štićenih osoba. U pravilu je doživljavaju sa simpatijama, a iznenadenja, kad ih i ima, pozitivna su. "U mnogim zemljama nije nikakvo čudo da žena radi ovaj posao, tako da u načelu svi reagiraju sa simpatijama. Čak sam primijetila i da je nekim štićenim osobama draga što ih čuva žena."

NALNOST ISPRED SVEGA

Do sada, na sreću, nije bilo za život opasnih situacija u kojima bi bila trebala reagirati. Ali zanimljivih je itekako bilo. Za svaku zadaću treba biti dobro i fizički, i psihički spremna. "Cijelo vrijeme dok smo u pratnji moramo biti usredotočeni na sve. Hrvatska je sigurna zemlja, nema straha od ugroza, ali kao i svugdje ima mnogo sitnih neugodnosti koje se mogu dogoditi. To nisu situacije u kojoj će štićenoj osobi biti ugrožen život, zdravlje, niti bilo što drugo, ali u pitanje može doći naš ugled. Što da, primjerice štićenoj osobi dok razgledava grad netko ukrade torbicu? Njoj se zapravo ne bi dogodilo ništa tragično ni za život ni za zdravlje, ali to bi narušilo naš ugled. To je samo jedan primjer. Naporno je, posebno u otvorenom prostoru, gdje je gužva, mnogo ljudi. Tu doista treba paziti na tisuću sitnica." Uz dobru fizičku i psihičku pripremljenost te dobro rukovanje oružjem, jedna od bitnih vještina kojom se mora suvereno vladati u ovom poslu jest i vožnja. Narednica Bonić naime, radi kao pratilac, ali i kao vozač. Na pitanje kakav je vozač, odgovara: "Neću sama sebe procjenjivati, ali drugi kažu da dobro vozim."

S kolegama radi već dosta dugo, svi se dobro poznaju, tako da je ozračje na poslu gotovo obiteljsko. Ali, napominje, "kad se radi, onda se zna tko je šef, tko vodi eskortu i nema rasprave".

Tri misije iza sebe

Za Andrejinu besprijeckornu fizičku spremnost zaslужna je teretana, trčanje, rolanje, šetnje sa psom... "Kad smo u vojarni i nemamo osiguranje, vježbamo u teretani. Imamo i terene za trčanje, a blizu je i nasip. Doista imamo dobre mogućnosti za vježbanje i svi se trudimo biti u formi i radi posla i radi nas samih." Ovu jednostavnu ženu kralji stručnost, znanje, odlučnost, spremnost i ništa manje hrabrost. Bez svega toga zasigurno ne bi mogla uspješno obavljati svoj posao. Ali Andreja je i više od dobrog pratioca štićenih osoba. Ima ona iza sebe i tri misije ISAF, a ima i čvrstu želju ići tamо opet, i nada se da i hoće. «Mnogi mi se čude,

ali ja sam doista oduševljena Afganistanom. Prvi put sam išla iz znatiželje, avanturizma, ali moram priznati i da testiram samu sebe. Htjela sam vidjeti koliko mogu i koje su mi granice. Afganistan me oduševio već u prvoj misiji, tako da moja želja za ponovnim odlaskom nije imala nikakve veze sa zaradom. Jednostavno sam se "našla" u poslu koji sam radila u misiji ISAF." U prvoj misiji je radila redoviti vojnopolicijski posao, u smjenama dan-noć, a u druge dvije bila je operativni dočasnik, no često je obavljala i redovite vojnopolicijske poslove. Kako joj je sve to pošlo za rukom?

"Bilo koji posao da radi, čovjek mora biti stručan i savjestan. Bez obzira na to koliko o nečemu nešto znam, ako nisam savjesna i ne želim taj posao odraditi kako treba, onda sve moje znanje pada u vodu. Najvažnija je odgovornost prema poslu i potreba da se posao odradi najbolje što se može", kaže narednica Bonić i nastavlja kako će raditi dokle bude mogla i dokle god bude ispunjavala potrebne kriterije. "Ne bih htjela ništa umanjiti ni omalovažiti, ali mislim da je ovo daleko najzanimljiviji posao u vojnoj policiji. Dinamičan je, zanimljiv, upozna se mnogo ljudi. Mnoge zemlje imaju praksu da sa stranom štićenom osobom dođe i njezin pratilac bez obzira na to što ih ovdje čeka kompletan tim za osiguranje. Tada radimo zajedno, što je vrlo dobro za razmjenu iskustava." Narednici Bonić nikad nije palo na pamet odbiti neku zadaću s izlikom da to nije za ženu. "Mnogo toga", kaže, "ne bih napravila da nema mog inata. Upravo me inat, ali onaj pozitivni, tjera naprijed. Baš zato što sam žena ne želim da netko kaže: Ma daj, ona to ne može. Volim pokazati da mogu jednako kao i svi drugi. U profesionalnom životu pokreće me pozitivni inat."

Želje, one profesionalne, vrlo su joj jednostavne. I dalje uspješno raditi ovaj posao koji voli i, naravno, sudjelovati u misijama. Narednica Andreja Bonić za sada je jedina žena koja se u Hrvatskoj vojsci bavi tim poslom. Iza nje stoje uspjesi, a vjerujemo da će njezin primjer biti poticaj i drugima. ■

"Upravo me inat, ali onaj pozitivni, tjera naprijed. Baš zato što sam žena ne želim da netko kaže: Ma daj, ona to ne može. Volim pokazati da mogu jednako kao i svi drugi. U profesionalnom životu pokreće me pozitivni inat"

Američki Defense Language Institute (DLI) izvorišna je točka ALCPT-a, testa koji polaže svaki pripadnik MORH-a i OSRH-a kada želi pristupiti tečaju engleskog jezika u Školi stranih jezika "Katarina Zrinski". Željeli smo ovaj test približiti svima koji će mu pristupiti, kao i onima koji su već pristupili, i to informacijama iz prve ruke koje su nam dali upravo djelatnici spomenutog instituta DLI

Što treba znati kada polažete ALCPT

Iz razgovora s Kimberly Farinella, članicom Odjela zaduženog za razvoj i izradu testova u spomenutoj ustanovi, donosimo informacije koje će vam pomoći u poimanju osnovnih načela i strukture ovog testa, a dijelom i smanjiti tremu što je svi koji pristupaju ALCPT-u osjećaju.

Prije svega, ALCPT je test znanja koji ne niječ određeni stupanj povezanosti s materijalima proizvedenim u ovoj jezičnoj ustanovi (ALC), a koji se upotrebljavaju za podučavanje engleskog jezika. Razvijen je za potrebe zemalja partnera SAD-a koje unutar svojih OS podučavaju engleski jezik. To je i razlog što test sadrži pitanja s višestrukim izborom odgovora. Naime, prema gđi Farinella, tim za izradu testova izradio je test s namjerom pojednostavljenja procesa ispravljanja testa, kako bi ga učinio objektivnim i praktičnim.

Osnovna svrha testa jest pozicioniranje polaznika u određeni stupanj učenja jezika prije početka samog tečaja. Sastoji se od stotinu pitanja s ponuđenim odgovorima. Ima dva dijela: prvi je slušni (66 pitanja), a drugi testira razumijevanje pročitanog (34 pitanja) i u cjelini zapravo određene aspekte gramatike i vokabulara. Trenutačno je u uporabi 29 inačica testa.

Na pitanje polaznika o pripremi za test, K. Farinella odgovara da se za test ne može učiti već je za dobar rezultat potrebno biti okružen engleskim jezikom i koristiti se njime što je više moguće. Dakle, ako ne živate u engleskom govornom području, to nije laka zadaća, ali je u svakom slučaju izazov.

Pitanja i višestruki odgovori što se nalaze u svih 29 inačica testa prošli su iscrpan proces provjere valjanosti, a konačni odabir

stotinu pitanja što se nalaze u svakom testu posao je računalnog programa, koji statističkom obradom određuje pitanja koja će se pojaviti u pojedinoj inačici. Time se postigla 95-postotna podudarnost u težini svake inačice testa. Dakle, bez obzira na to koju inačicu pisali, svaka je, gledano kao cjelina, podjednake težine.

ALCPT se primjenjuje i po završetku tečaja kako bi se odredio stupanj napretka svakog polaznika. Objektivni cilj koji se stavlja pred svakog polaznika jest podići razinu jezika za 5 bodova svakog mjeseca, što znači da nakon tromjesečnog tečaja rezultat treba porasti za 15-ak bodova u odnosu na ulazni test. Ovakav rezultat temelji se na dnevnom rasporedu od 6-8 sati nastave te potpunoj okruženosti jezikom (full immersion).

Budućnost testa je također izvjesna. U sljedeće tri godine prikupit će se dovoljan broj valjanih pitanja i odgovora pa će test biti potpuno prilagođen polaganju na računalu. Papir i olovku zamijenit će računalo koje će nasumičnim odabirom pred polaznika stavljati pitanja, vodeći ga od jednostavnijih prema složenijima i natrag, u slučaju krivog odgovora. No, i dalje će biti zadržan format testa od dva dijela, slušnog dijela i dijela razumijevanja pročitanog.

Stoga, bilo da ste već polagali ovaj test ili ćete mu tek pristupiti, bitno je upamtiti da se test sastoji od navedena dva dijela, da testira vaše razumijevanje gramatike i poznavanje vokabulara te se sastoji od pitanja s višestrukim izborom odgovora. I ono što treba uvijek imati na umu - najbolja priprema za test jest učestalo služenje engleskim jezikom. ■

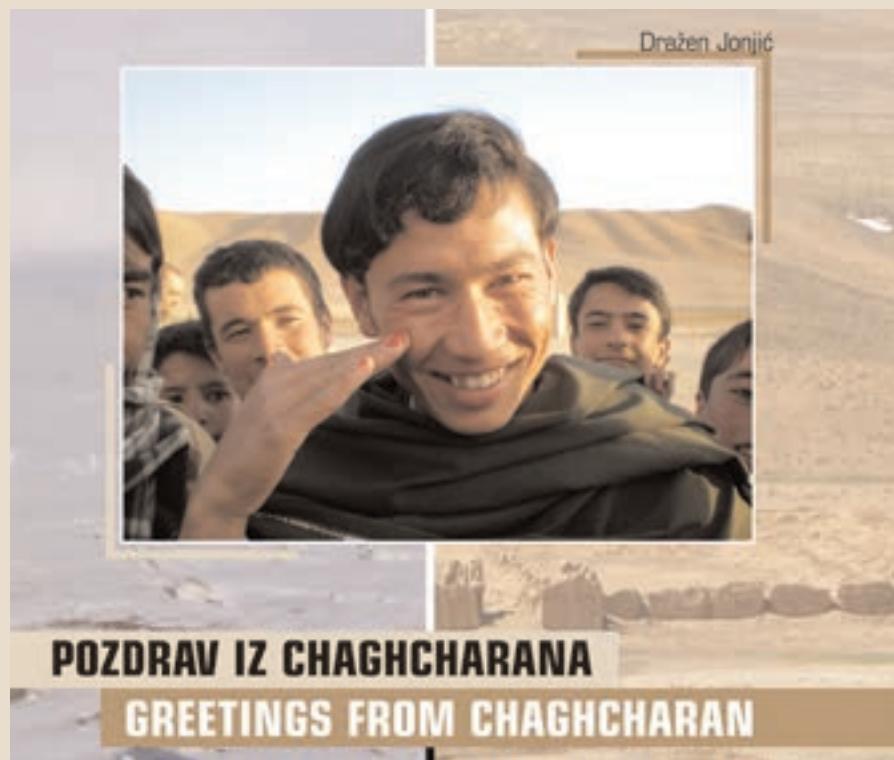
Domagoj VLAHOVIĆ

Po povratku iz misije pojavila se ideja da se svi vrijedni zapisi ujedine u knjigu u kojoj je riječima sažet Jonjićev višemjesečni boravak u Afganistanu, sve ono što je ondje radio, što je doživio i, napisljeku, kako je sve to shvatio. Knjiga, tiskana na više od 200 stranica, ukrašena je atraktivnim fotografijama, a zanimljivo je i što je dvojezična

Pozdrav iz Chaghcharana

Kad smo, negdje prije dvije godine, saznali da će tadašnji bojnik Dražen Jonjić (danac pukovnik) otići u misiju ISAF u Afganistan, u redakciji smo s nestrpljenjem isčekivali njegov prvi tekst. Naime, čovjek koji je u ISAF bio upućen u svojstvu časnika za civilno-vojne odnose nekada je bio urednik u izdanjima Hrvatskih vojnih glasila. I kad je konačno odlučio posvetiti svoju karijeru Oružanim snagama nastavio je pisati za naša izdanja. I to tako da se nikada, ali baš nikada, naši urednici nisu morali bojati da neće dobiti tekst koji će odgovarati svim standardima novinarske struke. Ukratko, bili smo sigurni da ćemo od njega dobivati visokokvalitetne novinarske tekstove za naše rubrike posvećene hrvatskim vojnicima koji sudjeluju u međunarodnim mirovnim misijama. Zato smo bili zadovoljni, jer s Jonjićevim tekstovima tjednik nam je mogao biti samo još bolji.

No, kad su tekstovi počeli stizati, ostali smo pomalo i iznenadeni. Tekstovi Dražena Jonjića iz Chaghcharana nadmašili su njegove dotadašnje uratke. Znali smo da ćemo dobiti novinske članke pisane slikovitim stilom, koji i priliči profesoru književnosti, da ćemo dobiti izvrstan uvid u život i rad naših vojnika stacioniranih u stranoj zemlji, tisuće kilometara od domovine. Bili smo sretni, što nam je i Jonjić potvrdio, da su naši momci ondje vrlo cijenjeni, i da se prema zemlji u kojoj su gosti i u koju su došli pomoći odnose s punim poštovanjem. Ali, dobili smo i mnogo više, dobili smo jasnu sliku Afganistana, počeli shvaćati tu zemlju, te ljude, shvaćati kako je тамо... Pisac nas je uspio, kao nitko dosad, svojim perom

"teleportirati" u Aziju. Svaki njegov članak postajao je udarna tema naših redakcijskih kolegija.

Naš optimizam nije bio neosnovan: čitatelji su izvrsno reagirali na tekstove, i to ne samo oni koji nose odoru nego i drugi, koji s maskirnim nemaju veze nego ih jednostavno zanimaju egzotični krajevi, što Afganistan jest.

Kad se Jonjić vratio iz misije, brzo se pojavila ideja da sve te vrijedne zapise, dopunjene onima koje je objavljivao u Hrvatskoj reviji, treba skupiti u jednu knjigu. Logično je bilo da taj projekt preuzme Odjel hrvatskih vojnih glasila i Služba za odnose s javnošću i informiranje. Izdali smo knjigu Pozdrav iz

Chaghcharana, u kojoj je riječima sažet Jonjićev višemjesečni boravak u Afganistanu, sve ono što je ondje radio, što je doživio i, napisljeku, kako je sve to shvatio. Knjiga, tiskana na više od 200 stranica, ukrašena je atraktivnim fotografijama, a zanimljivo je i što je dvojezična. Osim na hrvatskom, Jonjićevi zapisi mogu se čitati i na engleskom jeziku, tako da je hrvatsko-afganistska priča dostupna svima koji vladaju najraširenjim svjetskim jezikom.

Namjena knjige je višestruka. Već smo rekli da izvrsno otkriva Afganistan i ono što tamo rade naši vojnici, ali je i puna korisnih podataka koji mogu poslužiti onima koji će se tek uputiti u misiju. ■

Dvostruki multimed

U redakciji smo ponosni na naše nove projekte, ali smo još ponosniji na naše vojnike. Film i fotomonografija posvećeni su njima i svemu onome što čine za mir u svijetu i za ugled naše zemlje

Hrvatski vojnik, tjednik koji upravo čitate, glavni je brand po kojemu ljudi prepoznaju Hrvatska vojna glasila. No, naša mala ustrojena cjelina u sklopu Službe za odnose s javnošću i informiranje MORH-a već se dugo

vremena bavi i drugim tiskovnim (knjige, fotomonografije) i multimedijalnim izdavaštvo (filmovi, audio i multimedijalni CD-i). Svaki naš projekt ponajprije je namijenjen promociji naših Oružanih snaga, a najatraktivnijima smatramo one čija su tema međunarodne mirovne misije i naši vojnici koji u njima djeluju.

Mirovna operacija Chad, u kojoj pripadnici Bojne za specijalna djelovanja sudjeluju od kraja prošle godine, sasvim je posebna međunarodna zadača za naše Oružane snage. Iako je riječ o samo petnaest vojnika, specijalci su osposobljeni i obučeni za najzahtjevниje uvjeti, u što Čad, po svojoj prirodnoj strukturi, spada sam po sebi, da ne spominjemo napetu političku situaciju. Odgovornost je velika, a naše Oružane snage moraju pokazati da su spremne djelovati i u sklopu ostalih međunarodnih snaga, kao što su već odavno dokazale u slučaju ISAF-a, kad smo tek bili u postupku pristupanja NATO-u.

No, kao i uvijek dosad, brzo su nam počele stizati dobre vijesti. Naši dečki djeluju u sastavu Multinacionalne bojne Sjever, pod upravom poljske bojne, i obavljaju zadaće pratrje, op-hodnji i izviđanja teritorija. Brzo su se uklopili i stekli poštovanje stranih zapovjednika i kolega svojom profesionalnošću. Još je ljepše čuti kako su omiljeni među lokalnim stanovništvom: "hrvatska zastavica na ramenu postala je sinonim za povjerenje, otvorenost i dobromanjernost".

Dokumentarac i reprezentativne fotografije

Zbog svih navedenih razloga, logično je bilo da HVG brzo pokrene novi izdavački projekt koji bi dostojno popratio našu ulogu u Čadu. Ovaj put

smo se odlučili za "dvostruki potez": istodobno objavljuvanje fotomonografije i kratkog filma. Nарavno, nije bilo mnogo ni vremena ni sredstava, pa je na najbolji način iskorišten posjet hrvatskog izaslanstva Čadu u veljači ove godine. U pratinji

su bile i hrvatske novinarske ekipe.

Za videomaterijale od kojih je nastao šesnaestominutni film "Mirovna operacija Čad" zaslужna je suradnja HVG-a s HRT-om. Naša najveća televizijska kuća ustupila nam je potrebne snimke, a za ostalo su se pobrinuli naši urednici. Iako je riječ o kratkom uratku, u njemu je uspješno prikazana situacija u kojoj se nalaze hrvatski vojnici, od njihova obavljanja zadaća pa do komunikacije s domaćim stanovništvom. Ukratko, riječ je o zgodnom dokumentarcu koji će biti lijepo pogledati i onima koje ne zanima samo vojska nego Afrika općenito.

Kvalitetna fotomonografija s istom temom kao i film ne bi bili mogući bez ključnog doprinosa iskusnog fotografa HVG-a Tomislava Brandta, koji se također našao u spomenutoj skupini novinara. Naš kolega je, kao i kad je putovao u Afganistan, opet napravio malo čudo. Za toliko kvalitetnih fotografija, koliko je snimio Brandt, nekim kolegama koji rade za svjetske putopisne časopise potrebni su mjeseci. Njemu je bilo dovoljno nekoliko dana. Od Brandtovih fotografija opet je stvorena fotomonografija na koju smo svi s pravom ponosni. Kao i u filmu, i u knjizi su u prvom planu hrvatski specijalci, ali uvelike je prikazan život običnih ljudi u toj dalekoj afričkoj zemlji. Ipak, "Mirovna operacija Chad" nije oslonjena samo na fotouratke. Njima su dodani i tekstovi

rijalni projekt HVG-a

koji donose sve osnovne podatke o Čadu, EUFOR-u i hrvatskom sudjelovanju. Sve je uklopljeno u dopadljiv prijelom i vjerujemo da smo uspjeli ostvariti nove kvalitativne pomake u odnosu na naše prijašnje fotomonografije.

U redakciji smo ponosni na naše nove projekte, ali smo još ponosniji na naše vojnike. Film i fotomonografija posvećeni su njima i svemu onome što čine za mir u svijetu i za ugled naše zemlje. ■

15

FOTOMONOGRAFIJA / PHOTOGRAPHY

MIROVNA
OPERACIJA

CHAD

PEACEKEEPING
MISSION

MIROVNA
OPERACIJA

PEACEKEEPING

MIROVNA
OPERACIJA

BROJ 256 / 4. RUJNA 2009.

HRVATSKI
Vojnik

Vodiču službenih pasa za detekciju eksploziva, naredniku Egonu Strujiću, i službenom psu, labradorici Kety, dodijeljene su medalje NATO - ISAF za uspješno izvršavanje zadaća u misiji ISAF. Kety je prvi službeni pas OSRH što ga je odlikovao glavni tajnik NATO-a

Labradorica Kety odlikovana medaljom NATO-a

U prigodi obilježavanja Dana pobjede i domovinske zahvalnosti i Dana hrvatskih branitelja, u Regionalnom zapovjedništvu Capitol (RCC) u Kabulu (Afganistan) priređena je svečana ceremonija pripadnika 13. HRVCON-a, na kojoj su dodijeljene medalje NATO - ISAF za uspješno izvršavanje zadaća u misiji ISAF. Zapovjednik 13. HRVCON-a brigadir Martin Starčević uručio je medalje vodiču službenih pasa za detekciju eksploziva, naredniku Egonu Strujiću, i službenom psu, labradorici Kety. Kety je prvi službeni pas OSRH što ga je odlikovao glavni tajnik NATO-a.

Labradorica Kety, stara pet godina, službeni je pas za detekciju eksploziva iz domaćeg uzgoja, iz Središta Vojne policije za obuku "Bojnik Alfred Hill", u sastavu kojega je i Centar za obuku, dresuru i uzgoj pasa "Satnik Krešimir Ivošević" u Dugom Selu. Prvi put nalazi se u misiji ISAF u Afganistanu sa zadaćom pronalaženja eksplozivnih naprava u vozilima i objektima.

Zadaće koje je obnašala bile su pregled vozila i objekata prilikom posjeta štićenih osoba Kabulu, među kojima su bili i glavni tajnik NATO-a Jaap de Hoop Scheffer i ministar obrane RH Branko Vukelić. Također je sudjelovala u ispomoći nje-

mačkim, francuskim i bugarskim oružanim snagama prilikom posjeta državnih i vojnih dužnosnika njihovim kontingentima.

Vodič i pas dolaze iz postrojbe Vojne policije Hrvatske ratne mornarice u Splitu. Vodič službenog psa narednik Egon Strujić jest pirotehničar, a završio je sedmomjesečni specijalistički tečaj na Policijskoj akademiji u Zagrebu, potom sedmomjesečni tečaj za vodiča pasa za detekciju eksploziva u Centru za obuku, dresuru i uzgoj pasa u Dugom Selu. Narednik Strujić u Hrvatskoj također radi na poslovima protudiverzijske zaštite i pregleda vojnih brodova, vozila i objekata, što je vezano uz vojnopolicijske poslove.

Službeni psi Vojne policije svake godine s vodičima prolaze licenciranje za sljedeću godinu. U sklopu licenciranja provodi se veterinarski pregled, pregled prostorija, vanjski pregled sa svim ometačima i pregled vozila. Zdravstvena skrb provodi se stalno tijekom cijele godine. A pas provodi 24 sata s vodičem.

Kety je nastupila prije tri godine na natjecanju u Švicarskoj (detekcija eksploziva), gdje je postigla zapažene rezultate. ■

Napisao i snimio Zvonko LUCIĆ

Postrojbe VP-a OSRH prve su bile obučene i opremljene te upućene u NATO vođenu operaciju ISAF - Afganistan 2003., otkad je u njoj sudjelovalo više od 400 pripadnika VP-a

U Kabulu obilježena 18. obljetnica VOJNE POLICIJE OSRH

U kampu Warehouse u Kabulu 24. kolovoza svečano je obilježen Dan Vojne policije OSRH. Misu za poginule u Domovinskom ratu u misiji ISAF na blagdan sv. Bartolomeja apostola, zaštitnika Vojne policije, predvodio je vojni kapelan Alojz Kovaček.

Nakon predaje prijavka zapovjednika NOS-a VP-a pukovnika Dražana Leke zapovjedniku 13. HRVCON-a brigadiru Martinu Starčeviću, uz nazočnost mnogobrojnih gostiju iz njemačke i bugarske vojne policije te francuske i talijanske žandarmerije, procitane su pred postrojem čestitke zapovjednika pukovnije VP-a brigadira Željka Ljubasa i načelnika Odjela VP-a GSOSRH brigadira Vlade Kovačevića.

Otkad su 24. kolovoza 1991. ustrojeni, vojni policijaci prošli su brojne preustroje, no potrebe sustava obrane RH za visokoobučenim snagama, koje mogu i ovlaštene su provoditi sve odredbe pozitivnih propisa RH iz područja

obrane i područja sigurnosti te istodobno sudjelovati u zahtjevnim zadaćama u miru i ratu i neposrednoj ratnoj ugroženosti, nisu prestale do danas.

Pripadnici Pukovnije VP-a nastavljaju kao sljednici tradiciju ratnih postrojbi VP-a OSRH, iz čijeg je sastava 120 suboraca dalo život za stvaranje domovine. Postrojbe VP-a OSRH prve su bile obučene i opremljene te upućene u NATO vođenu operaciju ISAF - Afganistan 2003., otkad je u njoj sudjelovalo više od 400 pripadnika VP-a, istaknuto je tom prigodom.

“Uvjeren sam kako će Pukovnija VP-a i dalje davati velik doprinos u dosta-janstvenom predstavljanju dostignutog

razvoja i standarda OSRH te ostvarenju strateških ciljeva, kao što je ulazak u EU. Na tragu dosad postignutog Pukovnija će nastaviti s razvojem, modernizacijom i opremanjem, a u susret postavljenim predstojećim zadaćama i izazovima”, stoji u čestitki upućenoj vojnim policijcima.

Zapovjednik 13. HRVCON-a brigadir Martin Starčević u prigodi obilježavanja Dana Vojne policije nagradio je vojničkim nožem bojnika Tomislava Valentića, satnika Miju Halara, stožernu narednicu Ružicu Matić i narednika Vatroslava Prpića te pismeno pohvalio razvodnika Nenada Filipsa.

Zapovjednik bugarskog kontingenta uručio je medalju bugarskog ministra obrane za uspješnu suradnju hrvatskog i bugarskog kontingenta u misiji ISAF brigadiru Martinu Starčeviću, zapovjedniku 13. HRVCON-a, pukovniku Dražanu Leki, zapovjedniku NOS VP-a, i časničkom namjesniku Igoru Kovačeviću iz sastava NOS VP-a. ■

TJELESNI OKLOP ZA AFGANISTANSKU VOJSKU

Britanska tvrtka VestGuard isporučit će afganistanskim snagama sigurnosti 160 000 modernih neprobojnih prsluka razvijenih na osnovi tipa VOTV (Versatile Over Tactical Vest). Riječ je o neprobojnom prsluku na koji se mogu postaviti dodatni elementi za zaštitu vrata, nadlaktica i prepona. U unutarnjem su dijelu posebni džepovi za prihvatanje oklopnih ploča, čime se zaštita podiže na još višu razinu. Prsluk s dvije oklopne ploče ima masu od oko 8 kg. Narudžba ide preko programa FMS američkog ministarstva obrane. Afganistske snage sigurnosti (vojska i policija) dosad su bile slabo opremljene tjelesnim oklopom, a dobivale su ga od savezničkih država kao donacije. No, sigurnosna situacija i povećan operativni angažman ipak zahtijevaju sustavno rješavanje tog problema. Sredinom 2009. afganistske su snage sigurnosti brojile oko 155 000 pripadnika, a broj je u porastu. Plan je da do 2011. snage sigurnosti dosegnu oko 210 000 ljudi.

M. PETROVIĆ

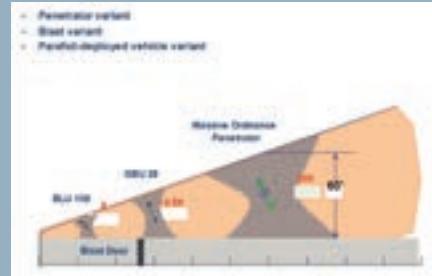

Foto: VestGuard

NOVO TESTIRANJE MOP-a

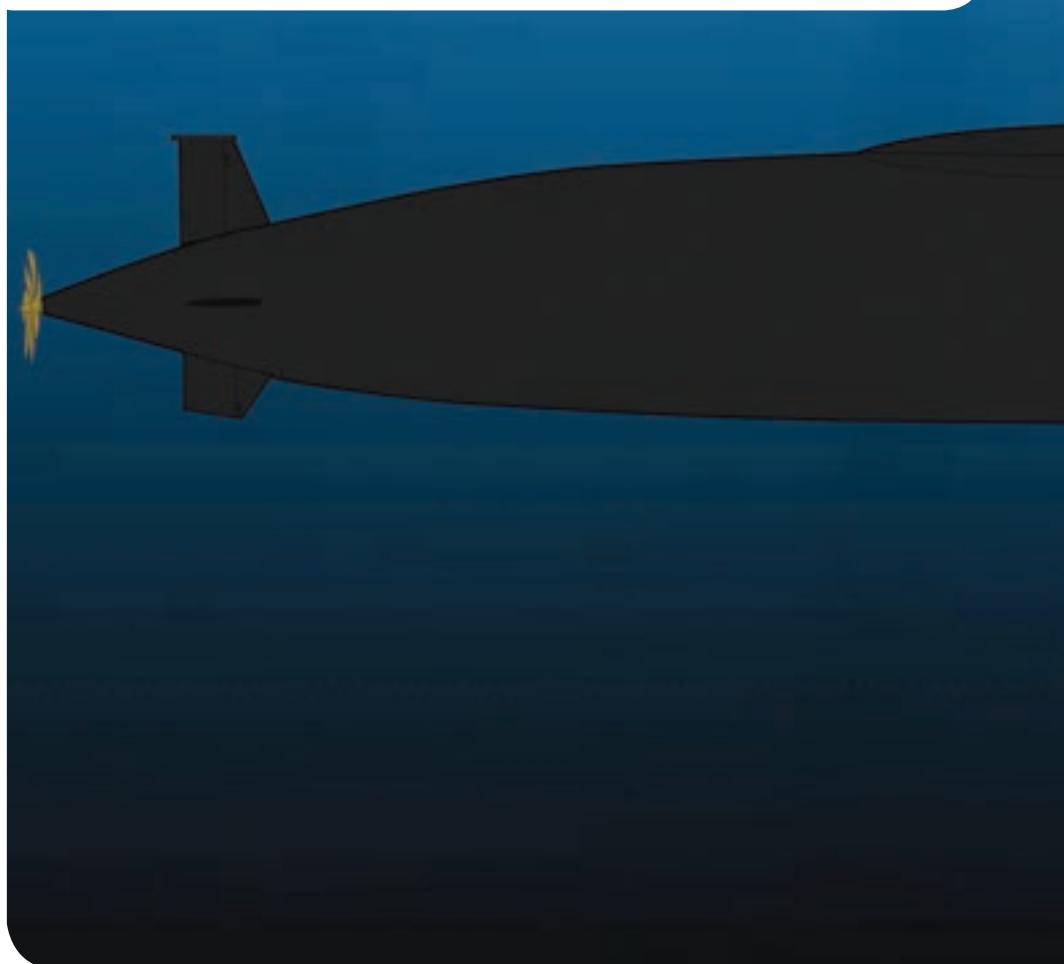
Nakon što je potkraj 2007. isprobano podvješavanje MOP-a (Massive Ordnance Penetrator), penetratorske superbombe na strateški bombarder B-2A Spirit, američko ratno zrakoplovstvo je poduzelo nove korake k njezinoj ugradnji na strateški bombarder B-52. Za to je zadužena tvrtka McDonnell Douglas Corporation (danas dio Boeinga), koja se tijekom kolovoza za iznos od 12.5 milijuna američkih dolara obvezala da će prilagoditi ugrađeni MOP na B-52, odnosno tijekom probnih letova odbacivati bombe, pojedinačno i u paru.

Jedan od budućih favorita američkih oružanih snaga, superbomba MOP je predviđena za napade na duboko ukopane i dobro utvrđene ciljeve. Prema navodima američkog ratnog zrakoplov-

stv, MOP će imati mogućnost penetriranja do 70 metara u dubinu prije detoniranja svog eksplozivnog punjenja, teškog 2400 kilograma. MOP, inače, teži 13 600 kg, promjera 80 cm, dok je duljina tijela bombe sedam m. Ima ugrađen GPS sustav navigacije pomoću kojega može upravljati jednim upravljačkim dijelovima na tijelu bombe, a to su četiri "krilca" stabilizatora na stražnjem dijelu bombe, radi veće preciznosti udara.

I. SKENDEROVIC

OTPORNE ČIZME

Osoblje američke zrakoplovne baze Luke u saveznoj državi Arizoni testira primjerke novih čizama otpornih na prljanje i mrlje, koje trebaju minimalno održavanje ali i dalje omogućavaju održavanje vizualnog vojničkog profesionalnog dojma. Čišćenje i glancanje čizama, ta konstanta vojnog života već generacijama, polako odlazi u povijest. Nove se čizme održavaju samo brisanjem vlažnom krpom.

Testiraju se četiri razna modela, a rabit će se u okolini gdje postoji mogućnost prljanja gorivom, uljem i mazivom. Prljanje tim agensima kod sadašnjih čizama od brušene kože izaziva tamne mrlje koje je teško odstraniti. Testiranje traje 45 dana, provodi ga 200 vojnika, a rezultati će se uporabiti za odluku o dalnjem razvoju otpornih čizama koje se lagano održavaju.

M. PETROVIĆ

Foto: USAF

19

BRD 256 / 4. RUMA 2009.

HRVATSKI
VJENNIK

PORINUTA PRVA INDIJSKA NUKLEARNA PODMORNICA

Indijska ratna mornarice je 26. srpnja ove godine svečano porinula prvu nuklearnu podmornicu označe INS Arihant koju su projektirali i izgradili domaći stručnjaci. Program poznat pod imenom ATV (Advanced Technology Vessel - plovilo napredne tehnologije) činit će treći korak indijske pomorske strateške obrane.

ATV podmornica ima klasificiranu istisninu od 5000 tona, a zajednički je grade DRDO, ministarstvo za atomsku energiju i indijska ratna mornarica u sjedištu istočne indijske flote u Visakhapatnamu. Nova klasa podmornica ima duljinu od 124 m, temelji se na platformi ruske napadne podmornice

na nuklearni pogon serije 670A Skat (klasa Charlie I), pogonjena je nuklearnim reaktorom snage 85 MW čime postiže brzinu od 24 čv. Osnovno naoružanje čine torpeda i balistički projektili te ima ukupno 95 članova posade.

Program probnih plovidbi i ispitivanja predviđa se provesti u sljedeće dvije godine, prije službenog ulaska u operativnu službu 2011. godine. Novom klasom podmornica Indija je postala član ekskluzivne skupine zemalja uz SAD, Veliku Britaniju, Francusku, Rusiju i Kinu koje u svojoj floti posjeduju nuklearne podmornice.

M. PTIĆ GRŽELJ

ODABRAN INTEGRATOR POGONSKOG SUSTAVA ZA FRC

Njemačka grupacija Tognum imenovana je jedinstvenim integratorom za cijelokupni propulzijski sustav za prvi brod klase Sentinel tipa Fast Response Cutter (FRC) namijenjen američkoj obalnoj straži. U skladu s najavama, u sljedećih šest do osam godina bit će izgrađeno do 34 FRCa duljine 47 m ako budu ispunjene sve opcije ugovora vrijednosti 1.5 milijarde dolara. Nova klasa brodova Sentinel zamijenit će zastarjele brodove klase Island koji se nalaze na

kraju radnog vijeka. Američko brodogradilište Bollinger Shipyards proglašeno je glavnim nositeljem ugovora za čitavi projekt u rujnu 2008., a isporuku propulzijskog sustava izravno su podugovorili s tvrtkom MTU Detroit Diesel. Isporuka prvog propulzijskog seta za kuter u gradnji trebala bi u skladu s vremenskim terminima započeti početkom 2010. MTU-ova isporuka obuhvaća dva 20V 4000 M93L glavna pogonska motora snage 4300 kW, reduktora i MTU

Callosum integriranih brodskih automatskih sustava koji stalno prati i nadzire sva područja i funkcije brodskih mehaničkih i električnih komponenti, te osigurava postojan rad brodskih sustava.

M. PTIĆ GRŽELJ

Nakon što je početkom 2007. tvrtka Raytheon u suradnji s Američkim oružanim snagama krenula u razvojni program JLENS (Joint Land Attack Cruise Missile Defense Elevated Netted Sensor System), novi koncept protuzračne obrane od krstarečih projektila, on je 25. kolovo

POLETIO JLENS

voza ove godine doživio veliki uspjeh. Naime, toga dana je u Elizabeth Cityju uspješno obavljen prvi probni let, kada je aerostat 74M dignut na visinu od oko 1000 metara.

JLENS sustav čine četiri glavne komponente, a to su aerostat, radarski sustavi, "sidrišni sustav" te zemaljska upravljačka postaja. Kao noseća senzorska platforma aerostat se smatra iznimno prikladan, posebice zbog mogućnosti dugotrajnog boravka u zraku te zbog svojih neusporedivo nižih operativnih troškova. JLENS će sa svojim senzorskim paketom opreme moći pokrивati veliko područje, odnosno

sa svojim *look down* senzorima bit će zadužen za otkrivanje, praćenje, identificiranje niskoletećih krstarečih projektila. Također, pomagat će u njihovu obaranju budući da će sa svojim datalink i komunikacijskim sustavima biti ugrađen u sustav nacionalne protuzračne obrane i na taj način povezan sa sustavima poput Patriota, Aegis/Standard Missilea i SLAMRAAM-a. Prema dosadašnjim najavama, operativna testiranja trebala bi započeti tijekom 2010., dok bi tijekom 2012. trebao biti završen program razvoja te započeti isporuka prvih sustava.

I. SKENDEROVIC

OBUKA PRIJE AFGANISTANA

Britanska tvrtka Pilgrims Group, specijalizirana za sigurnosno savjetovanje i pružanje drugih sigurnosnih usluga, provodi specijaliziranu obuku za stjecanje i osvježavanje znanja u područjima postupanja u kriznim situacijama i pružanje prve medicinske pomoći, a obuku prolaze zaposlenici tvrtke BAE Systems prije nego krenu u Afganistan. Naime, BAE Systems osigurava neke komercijalne usluge britanskom ministarstvu obrane, uključujući i usluge postrojbama raspoređenim u mirovne

misije. S obzirom na to da te poslove obavljaju zaposlenici BAE Systemsa, tvrtka im prije odlaska na zadaću osigurava znanja i vještine potrebne za uspješan i siguran rad. Problem sa zaposlenicima komercijalnih tvrtki jest što su oni civilno osoblje s malo ili nimalo specifičnih znanja za boravak u kriznim područjima. I kad je riječ o bivšim vojnicima ili policajcima treba imati na umu da se njihova znanja i vještine s vremenom gube i zaboravljaju.

M. PETROVIC

Foto: Pilgrims Group

RAST TROŠKOVA BRITANSKOG CVF-a

Nakon objave početka gradnje odnosno rezanja prvih limova i profila prvog nosača zrakoplova klase Queen Elizabeth, poznatiji kao projekt CVF, objavljena je vijest da su prvo bitno planirani troškovi programa od šest milijadi dolara za manje od godine dana narasli za gotovo 1.7 milijadi dolara. Do tako velikog povećanja došlo je zbog značajnih promjena u projektu i

odluke o pomaku početka gradnje za dvije godine.

Kao jedan od razloga kašnjenja gradnje spominje se problem s dovršenjem razvoja višenamjenskog borbenog aviona F-35 Lightning, tj. modela s okomitim polijetanjem i slijetanjem, no vjerojatno je riječ o rastezanju predviđenog proračuna s ciljem kratkoročnih ušteda.

Eventualno prolongiranje gradnje ili otkazivanje čitavog programa imalo bi ozbiljne posljedice za britansku brodograđevnu i prateću industriju. Naime, najveći udio ugovora o gradnji prvog nosača, vrijedan 1.1 milijardu dolara, potpisani u srpnju 2008., dodijeljen je upravo britanskim kompanijama i tvrtkama.

M. PTIĆ GRŽELJ

Na velikom međunarodnom velesajmu zrakoplovne tehnike MAKS 2009, koji je tijekom kolovoza održan u zrakoplovnoj bazi Zhukovsky nedaleko od Moskve, ruski proizvođač radarske tehnologije NIIP objavio je da će ruski borbeni avion pete generacije PAK-FA (Perspektivni Aviacioni Kompleks Frontovoi Avijacii) biti opremljen njihovim AESA (acti-

PAK-FA DOBIVA AESA RADAR

ve electronically-scanned array) radarom. On je na određeni način bio prikazan na MAKS-u, ali misteriozno prekriven te se mogao samo razaznati njegov temeljni obris. Posjetitelji koji su ga vidjeli navode da se ispod pokrivala nazire elipsasti oblik, što odgovara temeljnom dizajnu nosne sekcije lovca PAK-FA u koju bi trebao biti ugrađen.

Prema dosadašnjim najavama, prvi prototip PAK-FA bi trebao poletjeti do kraja ove godine, a testiranja NIIP-ovog AESA radara bi trebalo započeti tijekom 2010. godine. Takođe najave su budile nadu kako će na nedavno održanom MAKS-u biti premijerno prikazan PAK-FA, ili barem njegov mockup. Međutim, takva nadanja svjetske zrakoplovne javnosti nisu bila ispunjena. Uz to, moglo se čuti kako za prvi probni let neće biti rabljena pogonska skupina Saturn 117C, nego će biti ugrađena jedna od inačica motora Saturn AL-31.

I. SKENDEROVIC

OBALNA STRAŽA REPUBLIKE HRVATSKE

Kratki pregled ustrojavanja Obalne straže Republike Hrvatske

Globalizacija, ekonomski i tehnološki razvoj te razvoj trgovine koliko nas zbližavaju toliko postaju i novi izvor ugroza i izazova za svjetsku sigurnost. U nesigurnom svijetu kakav je danas i kakav će biti u budućnosti ne smijemo se dovesti u zabludu da naša zemlja ne bi mogla biti predmet različitih oblika ugroza. Zbog toga je potrebno jačati obrambene sposobnosti radi otklanjanja štetnih posljedica usmjerenih protiv naše sigurnosti i otklanjanja destabilizacije šire regije.

Republika Hrvatska kao pomorska država ovisna je o Jadranskom moru jer ono ima strategijsko značenje za naš gospodarski prosperitet. Važnost mora kao neprocjenjivog izvora dragocjenih resursa s jedne strane te brojne potencijalne ugroze s druge strane nameću

nam potrebu njegove što kvalitetnije zaštite. Zbog toga Hrvatska ratna mornarica mora posjedovati dosta sposobnosti za nadzor i djelovanje kako bi mogla zaštiti vlastiti suverenitet i suverena prava iskoriščavanja mora i podmorja. Sposobnošću učinkovitog nadzora vlastitoga akvatorija potvrđujemo svoj suverenitet prema drugim državama. Hrvatska ratna mornarica sa svojim snagama i sredstvima glavna je državna snaga na moru u provedbi prisile protiv različitih ugroza.

Osim svojih redovitih zadaća nadzora i zaštite teritorijalnog mora i zaštićenog ekološko-ribolovnog pojasa (ZERP), Hrvatska ratna mornarica, uključujući i Obalnu stražu, sudjeluje u borbi protiv svih oblika asimetričnih ugroza, osigurava slobodu plovidbe na Jadranskom

moru, zadaćama traganja i spašavanja, aktivnostima obrambene diplomacije, pruža potporu zemlje domaćina savezničkim snagama te pomaže civilnom pučanstvu i drugim ministarstvima i organizacijama vezanim za more.

Višenamjenski sastav Obalne straže određuje i njezine sposobnosti za provedbu različitih zadaća u pomorskom okružju. Najbolji način odgovora na aktualne prijetnje jest postojanje uravnoteženih pomorskih snaga, sa sposobnostima odgovora na široku lepezu ugroza, koje mogu intervenirati uvijek gdje je to potrebno u zaštiti naših nacionalnih interesa na Jadranu. Od navedenih sposobnosti zavistit će i naša pomorska sigurnost, a od nje i cjelokupna pomorska ekonomija. Zaštita i očuvanje suvereniteta i suverenih

Snimac: Mario Galic

prava, provedba hrvatskih zakona na moru te doprinos jačanju regionalne i kolektivne sigurnosti najvažnije su zadaće HRM-a.

Obalna straža je ustrojena radi učinkovitoga nadzora i zaštite prava i interesa RH na moru u skladu s međunarodnim pravom i propisima RH. Temeljni poslovi i zadaće Obalne straže jesu zaštita suverenih prava i provedba jurisdikcije RH u zaštićenom ekološko-ribolovnom pojasu, epikontinentalnom pojasu i na otvorenom moru. U teritorijalnom moru i unutarnjim morskim vodama RH, Obalna straža pruža potporu drugim mjerodavnim tijelima državne uprave u provedbi zakona i propisa iz njihove ovlasti u skladu s odredbama Zakona o Obalnoj straži.

Izazovi i prijetnje u pomorskom okružju

Pomorske zemlje danas su suočene s različitim oblicima prijetnji. Pomorsko okružje je postalo nestabilno, kom-

pleksno i ranjivo. Većina pomorskih zemalja je proglašila svoj gospodarski pojas, što svakako predstavlja izazove za njihove mornarice u pogledu njih-

Postavljanje zaštitnih brana oko nasukanog broda

va nadzora i zaštite. Porast pomorskog prometa uzrokovanim globalizacijom doveo je do toga da je potrebno osigurati sustav pomorskih ruta i luka, koje danas postaju ranjivije nego ikad prije. Upravo ovu globalizaciju mogu iskoristiti kriminalističke i terorističke grupe za različite vrste svojih ciljeva: napad na brodove i pomorsku infrastrukturu kako bi nanijele štetu globalnom su-

stavu opskrbe, osigurale nedopuštenu trgovinu, dovele u pitanje održivost i gospodarenje morskim resursima te proizvele katastrofalne incidente u naseljima uzduž obale rabeći oružje za masovno uništenje.

Obalna straža mora prepoznati ovakve izazove i prijetnje kako bi mogla sačuvati naše nacionalne interese u budućnosti. Ona mora djelovati u skladu s hrvatskim i međunarodnim zakonima, sporazumima, konvencijama i standardima; mora imati takve operativne sposobnosti koje osiguravaju učinkovit

Požar na turskom teretnom brodu "Und Adriyatik" 6. veljače 2008., 13 Nm zapadno od Rovinja

nadzor našeg akvatorija i učinkovitu reakciju na prijetnju. Ustrojavanje Obalne straže pridonosi boljem uređenju našeg pomorskog okružja i njegovu jačanju. Obalna straža u skladu sa zakonom surađivat će s drugim ministarstvima i službama koje su vezane za more i koje će svoje sposobnosti staviti u njegovu zaštitu, čime se povećava učinkovitost u pomorskem okružju kroz zajedničko planiranje, koordinaciju i provedbu aktivnosti. Ono na čemu trebamo još više raditi jest izgradnja suradnje, razmjena informacija i podizanje operativnih sposobnosti kako bismo bili što učinkovitiji u zaštiti vitalnih nacionalnih interesa. Donesenim zakonom i podzakonskim aktima koji proizlaze iz zakona sustav se mora napraviti učinkovitim tako da

rujna, međunarodni terorizam postao je glavna prijetnja i dominantni problem koji utječe na pomorsku sigurnost. Zbog sve većeg broja teretnih i putničkih brodova, ribarica, jahti i glisera, teško je uspostaviti učinkovit sustav nadzora i osigurati njihovo kretanje. Ova plovila mogu biti uporabljena za prijevoz različitih vrsta oružja koje mogu iskoristiti različite terorističke grupe za izvođenje terorističkih napada s katastrofalnim posljedicama.

Krijumčarenje ljudi, droge i oružja iz godine u godinu je u porastu. Krijumčari traže uvijek nove načine i metode kako bi realizirali svoje ciljeve, a njihova djelovanja postaju sve sofisticiranija. Ilegalne migracije, kao i drugi oblici nedopuštenih aktivnosti, negativno dje-

uporabe terorističke grupe³ (izazivanje eksplozija, izljevanje nafte), moglo bi doći do katastrofa s kojima se ne bi mogle nositi ni pomorske zemlje koje imaju višegodišnje iskustvo u ustrojavanju i opremanju snaga za djelovanje na moru.

Kad se govori o sigurnosti Jadrana, nikako ne možemo zaobići pitanje njegove ekološke sigurnosti. Razvoj industrije, porast stanovništva u gradovima duž obale, povećan broj tankera i nautičkih brodova, nezbrinjavanje otpadnih i balastnih voda, ispuštanje ulja i nafte kod prekrajnjih terminala, intenzivno ribarstvo i turizam te nepridržavanje zakonskih propisa rezultiraju stalnim i dugoročnim onečišćenjem mora. Ovakve vrste onečišćenja mogu ostaviti trajne posljedice na cjelokupni živi i neživi svijet Jadranskog mora i priobalja.

Pomorska sigurnost i zaštita

Obalna straža skupa s ostalim državnim subjektima koji sudjeluju u zaštiti nacionalnih interesa na Jadranskom moru pridonosi sigurnosti i zaštiti ljudskih života, materijalnih dobara i očuvanju okoliša te štiti morske resurse tako da se oni rabe u skladu s hrvatskim zakonima. Zbog toga ona mora odgovoriti na različite izazove uzrokovane ljudskim djelovanjem i one nastale prirodnim nepogodama. Aktivnosti koje provodi hrvatska Obalna straža imaju cilj uspostaviti i održati pomorsku sigurnost radi osiguranja slobode plovidbe i iskorištavanja mora. Temeljna funkcija svake države jest sposobnost zaštite građana i održavanje suvereniteta nad svojim teritorijem. Preneseno na pomorsko okružje, to znači održanje suvereniteta u unutrašnjim morskim vodama, teritorijal-

USS Cole, razarač klase Arleigh Burke, s vidljivim oštećenjima nakon terorističkog napada u luci Aden, Jemen, u listopadu 2002.

vrijeme od informacije do reakcije bude što kraće.

Nakon nestanka hladnoratovskih prijetnji novo okružje je suočeno s različitim vrstama ugroza kao što su krijumčarenje droge, ilegalne migracije, krijumčarenje oružja za masovno uništenje, onečišćenje okoliša itd. Osim ovih prijetnji, suočeni smo sve više s posljedicama prirodnih katastrofa, čiji je uzrok čovjek, a koje negativno utječu na populaciju i ekonomski prosperitet naše države.

Većina današnjih prijetnji koje se događaju u pomorskem okružju uglavnom dolaze od različitih kriminalističkih skupina koje rabe ovaj prostor za ostvarenje svojih ciljeva. Poslije događaja od 11.

luju na vlastiti suverenitet i nacionalnu ekonomiju. Eksplatacija i uništavanje okoliša pretjeranim osiromašenjem ribljeg fonda¹ isto su tako vrlo ozbiljan problem, o kojemu svi trebamo voditi računa.

Svjetskim morima danas plove brodovi koji prevoze nekoliko tisuća putnika, tankeri i brodovi koji prevoze velike količine nafte i po nekoliko tisuća kontejnera, a svi oni predstavljaju izazov u kontekstu očuvanja pomorske sigurnosti. Kad bi se dogodilo da bilo koji od ovih brodova bude u opasnosti² ili ga

¹ Prema nekim procjenama, već je izlovljeno više od 30% svjetskih zaliha ribe.

² Nedavno je na granici teritorijalnog mora i ZERP-a 15-ak nautičkih milja zapadno od Rovinja došlo do po-

žara na turskom teretnom brodu "Und Adriyatik", koji je plovio na redovnoj liniji prema talijanskoj luci Trst. Na brodu dužine 193 metra nalazio se nekoliko tona opasnog tereta i 200 kamiona, a u brodskim tankovima ukrcano je između 100 i 200 tona pogonskog goriva. Sva je sreća u tome što nije došlo do curenja goriva iz brodskih tankova i onečišćenja okoliša, jer bi posljedice za našu ekonomiju bile katastrofalne.

³ Napadi na trgovачke i ratne brodove zemalja antiterorističke koalicije, francuski tanker Limbourg u vodama Jemena i izljevanje 90 000 barela nafte u more, napad na američki ratni brod "Cole" u luci Aden, Jemen, 2002.

nom moru i njegovim prilazima te zaštita vitalnih interesa na otvorenom moru. Osim svojih mirnodopskih zadaća, Obalna straža kao sastavni dio ukupne pomorske moći RH, u slučaju rata, pridružuje se obrani domovine odnosno naših pomorskih granica protiv svih ugroza koje štete našoj nacionalnoj sigurnosti. Najbolji način održanja sigurnosti jest stalna prisutnost (ophodnje, nadzori, inspekcije), koja dovodi do smanjenja i odvraćanja od kriminalnih radnji.

Ovako određene misije i zadaće Obalne straže (provodenje zakona, nacionalna obrana, pomoć civilnom pučanstvu, zaštita okoliša, traganje i spašavanje...) pokazuju njezin višenamjenski karakter. Obalna straža je sastavni dio HRM-a i kao takva je autoritet u provedbi i zaštiti zakona. Ona pokriva cijeli spektar

propisima. Za učinkovit odgovor na ove prijetnje potrebno je izgraditi široki spektor nacionalnih sposobnosti unutar ministarstava, državnih organizacija i institucija koje su neposredno vezane za more.

Strateški prioriteti

Kompleksni su problemi i izazovi koji stoje pred Obalnom stražom. Da bi se pripremila za nove izazove i poboljšala sigurnost i zakonito gospodarenje morskim resursima, potrebno je pojačati suradnju na nacionalnoj i međunarodnoj razini. Zbog toga je nužna suradnja Obalne straže sa svim ministarstvima i državnim organizacijama i institucijama da bi se otklonile sve prijetnje i izazovi za naše vitalne interese na Jadranu. Za provedbu zadaće Obalne straže anga-

PZO-om, iz čijeg sastava će se angažirati transportni helikopteri, zrakoplovi Pilatus PC-9 i radarski sustav FPS 117 za nadzor zračnog prostora. U skladu s nastalim potrebama, u zadaće Obalne straže pridodat će se i bespilotne letjelice OSRH.

U okviru razvoja komunikacijsko-informacijskog sustava OSRH integrirat će se elementi za nadzor morske površine i dijela zračnog prostora te elementi za osiguranje sustava veza. Integrirani radarski sustavi Enhanced Peregrine i FPS 117 osiguravat će situacijsku sliku na moru i u zraku u realnom vremenu, pridonoseći na taj način povećanju sigurnosti plovidbe na Jadranu.

Postavljanje sustava za automatsku identifikaciju brodova - AIS (Automated Identification System) uzduž naše obale

Požar na Lastovu 2003.

Suradnja ministarstava i svih ostalih tijela i institucija neposredno vezanih za more

pomorskih aktivnosti, te ima široke jurisdikcijske ovlasti za borbu protiv svih prijetnji i ugroza koje štete našim nacionalnim interesima. Brodovi i zrakoplovi Obalne straže jamstvo su odlučnosti, volje i opredijeljenosti za očuvanje pomorske sigurnosti i pravilno gospodarenje morem i morskim resursima.

Zbog toga je očuvanje pomorske sigurnosti i zaštita nacionalnih interesa na Jadranu vitalni interes HRM-a i Obalne straže u njezinom sastavu. To su naši prioriteti koji proizlaze iz Zakona o Obalnoj straži. Hrvatska obalna straža će pozicionirati svoje sposobnosti u potpori sigurnosti plovidbe, opće sigurnosti na moru i osiguranju gospodarenja resursima u skladu sa zakonskim

žirat će se stručno i obučeno osoblje s odgovarajućim ovlastima, brodovi, zrakoplovi, integrirani radarski sustavi za nadzor mora uvezani s Operativnim središtem HRM-a, Institut pomorske medicine te ostali potrebni elementi.

Izgradnja i uvodenje u operativnu uporabu izvanobalnih i obalnih ophodnih brodova znatno će podići stupanj pomorske sigurnosti i realizaciju ostalih zadaća iz ovlasti Obalne straže. Oni će omogućiti dugoročniji boravak u zoni teritorijalnog mora i zaštićenom ekološko-ribolovnom pojusu.

Osim drugih ministarstava odgovornih za zaštitu interesa RH na moru, HRM će u provedbi zadaća Obalne straže usko surađivati s HRZ-om i

i otoka do kraja 2009. godine znatno će pridonijeti nadzoru sigurnosti plovidbe u Jadranu, čime će se povećavati transparentnost i olakšati identifikacija plovila i smjer njihova kretanja. Republika Hrvatska potpisnica je sporazuma o uspostavi i sudjelovanju u radu virtualnog regionalnog središta za nadzor i praćenje pomorskog prometa u Sredozemlju i Crnom moru - VRMTC (Virtual Regional Maritime Traffic Centre) sa sjedištem u Rimu. HRM putem svoga Operativnog središta već razmjenjuje dostupne AIS podatke s Operativnim središtem NATO-ova Zapovjedništva mornaričkih snaga u Napulju (CC-Mar Napulj), a razmatraju se i modaliteti za razmjenu AIS slike sa zemljama u

Integrirani radarski sustav Enhanced Peregrine - projekt "MORE" i nova postaja obalnog motrenja

regiji. Svrha je postići optimalnu razinu sigurnosti i provedbe zakona na moru u skladu s hrvatskim i međunarodnim normama kroz sinergijski učinak svih sudsionika vezanih za more.

Zaključak

Ustrojavanjem Obalne straže Republike Hrvatska je na pravom putu izgradnje učinkovitog sustava pomorske sigurnosti, koji se prilagođava novim izazovima. Očuvanje pomorske sigurnosti traži veliki broj zajedničkih partnera (međuministarska suradnja, industrijska suradnja, suradnja s kompanijama koje se bave transportom roba i usluga, lučkim postrojenjima, međunarodnom zajednicom) na nacionalnoj i međunarodnoj razini. Stalna budnost na moru jamstvo je nacionalnog suvereniteta i zaštite nacionalnih interesa. Razvoj prava mora, s podjelom mora prema

dvostrukom načelu teritorijalnog mora i gospodarskog pojasa, stavio je mnoge države u poteskoće kako zaštititi svoje teritorijalne vode od raznih ugroza, a još veći problem nameće se u zaštiti gospodarskog pojasa, koji se nalazi pod stalnom opasnošću proporcionalno njegovu bogatstvu.

Da bi zaštitila vitalne nacionalne interese na Jadranu, Republika Hrvatska je osnovala Obalnu stražu u sastavu HRM-a, koja će sa svojim sredstvima sudjelovati i u provedbi zadaća javnih službi. Učinkovit način zaštite nacionalnih interesa na moru može imati samo država koja posjeduje odgovarajuća sredstva za nadzor mora i brodove koji će svojom prisutnošću, a kad je to potrebno zastrašivanjem i prisilom, zaštiti nacionalne interese. Jadransko more je naš vitalni interes i jedan od najvažnijih putova za razmjenu dobara,

prijevoz sirovina i provedbu turističkih djelatnosti.

Na temelju iznijetog potrebno je izgraditi čitav niz sposobnosti povezivanjem vojnih, gospodarskih i sigurnosnih zadaća u funkciji provedbe nacionalnog programa nadzora, zaštite i čuvanja hrvatskog Jadrana. Za ostvarivanje ovih zadaća potrebno je uskladiti djelovanje svih čimbenika pomorske obrane i državne uprave na moru, provođenjem i poštivanjem državnih zakona, provedbom međunarodnih konvencija i osiguranjem nepovredivosti granica na moru.

U daljnjoj raščlambi ove problematike značajno je istaknuti prirodni i međunarodnopravni fenomen mora, koji je upravo globalno otvoren komunikacijski medij preko kojega neprekidno teku i preko kojega se neposredno očituju kompleksni utjecaji iz svijeta i prema svijetu. ■

MUKE PO LIGHTNINGU (II. dio)

Jedan od razloga stalnom i velikom povećanju troškova razvoja F-35 Lightninga jest to što je riječ o pravom svenamjenskom borbenom avionu namijenjenom američkom ratnom zrakoplovstvu, ratnoj mornarici i marinskom korpusu. Pritisak za njegov razvoj tim je veći što bi trebao zamijeniti avione poput F-117 Night Hawk (prvi radarski nevidljivi jurišnik koji je ušao u operativnu uporabu i prvi koji je iz nje povučen), F-16 Fighting Falcon, A-10 Thunderbolt II, F/A-18 Hornet i AV-8B Harrier II. Očekuje se da će F-35 zamijeniti i avion za električko djelovanje, EA-6B Prowler. Jedan od moćnih sustava za električko ometanje bit će i AESA (Active Electronically Scanned Array) radar, ali i mogućnost da se avion naknadno opremi načasuvremenijim sustavima za električko djelovanje. Već samo ovaj popis aviona koje Lightning treba zamijeniti dovoljno pokazuje koliko je važno da se njegov razvoj uspješno dovrši. Osim toga, jasno je da se američkim oružanim snagama itekako isplati nastaviti razvoj Lightninga jer bi pojedinačni razvoj najmanje šest borbenih aviona stajao znatno više.

Američke oružane snage su, u suradnji sa stručnjacima Lockheed Martina, razradile nekoliko koncepata uporabe novog borbenog aviona. Najteže zadaće svakako će biti djelovanje unutar neprijateljskog zračnog prostora u prvom danu sukoba, kad će se uglavnom

rabitati vođeni projektili zrak-zemlja kako bi se uništili vođeni projektili zemlja-zrak velikog i srednjeg dometa te zapovjedno-nadzorni sustav. Stručnjaci Lockheed Martina tvrde da, zahvaljujući načasuvremenijoj opremi ugrađenoj u Lightning, za izvršenje takve zadaće neće trebati više od 30 aviona (letjelica), uključujući borbene avione (borbene bespilotne letjelice), leteće cisterne, leteće radare (AWACS-e) i avione za električko djelovanje (ili bespilotne letjelice opremljene za električko djelovanje). F-35 je dizajniran tako da će sam moći obavljati sve ove zadaće, čak i opskrbu gorivom u zraku. Smanjeni radarski odraz i načasuvremeniji sustavi za električko ometanje omogućit će mu, barem tako tvrdi proizvođač, da rabi izravniji pristup ciljevima, zbog čega će mu trebati manje vremena (a to znači i goriva). Ciljeve će napadati s manjih udaljenosti, što će povećati preciznost napada. Ugrađeni će elektrooptički sustavi omogućiti i izviđanje te procjenu učinkovitosti napada. ■

(Tekst u cijelosti
pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr)

Lockheed Martin namjerava do-sad neviđenom automatizacijom proizvodnje povećati kvalitetu, ali i smanjiti cijenu Lightninga

Pod akronimom ATV – Advanced Technology Vessel, odnosno tehnološki napredno plovilo, krije se prva indijska balistička nuklearna podmornica. Nekad najstrože čuvana indijska tajna predstavljena je 26. srpnja ove godine domaćoj i svjetskoj javnosti. I na taj način Indija pokazuje da je odlučna igrati sve važniju stratešku ulogu na svjetskoj geopolitičkoj sceni.

PRVA INDIJSKA “NUKLEARKA”!

U uvijek vjetrovitom pomorskom kanalu pomorske baze u Visakhapatnamu nalazi se zatvoreni mornarički kompleks Vizag, poznat i kao SBC (Shipbuilding centar) indijske ratne mornarice. U njegovu suhom doku, gotovo 50 m ispod razine okolnog zemljишta, ležao je cilindrični trup podmornice, visok kao trokatnica i dugačak 104 m. Tehničko osoblje koje već godinama radi u tom kompleksu ispunjeno je velikim ponosom: nalaze se pred završetkom prve indijske nuklearne balističke (SSBM) podmornice. Gotovo više od 25 godina projekt izgradnje domaće nuklearne balističke podmornice bio je jedna od najstrože čuvanih tajni svih indijskih vlastita. Službeni izvori godinama su odbijali potvrditi postojanje razvojnog projekta podvodne platforme za ukrcaj i lansiranje vlastitog nuklearnog raketnog poten-

cijala. Desetljeće nakon što je Indija detoniranjem svoje prve nuklearne bombe u pijesku ispitnog poligona Pokhran ušla u povlašteni nuklearni klub, postalo je jasno da će vrlo brzo biti poduzeti sljedeći indijski strateški potezi. Ponajprije se misli na konstrukciju i izgradnju treće i sigurno najvažnije, ali i najkompleksnije komponente nuklearne trijade koju predviđa indijska nuklearna doktrina: podmorske platforme za lansiranje nuklearnog oružja. ATV je jedna od ključnih točaka indijske nuklearne doktrine i javno objavljene 1999. godine. U tom dokumentu jasno je naglašeno da njezine nuklearne snage moraju biti efikasne, dostatne, fleksibilne i disperzirane u skladu s konceptom nuklearnog odvraćanja, ali i sposobne odgovoriti istom mjerom na svaki iznenadni nuklearni napad na indijski teritorij. Nuklearna podmorni-

ca, s neograničenim doplovom, koja mjesecima može ostati skrivena ispod morske površine, jedina među komponentama nuklearne trijade može ispuniti sve objavljene i doktrinarne zahtjeve. Kopnene indijske strateške raketne snage vezane su za svoje podzemne silose ili u određenoj mjeri za zahtjevne mobilne sustave koji su na bojišnici izvrgnuti velikom i raznolikom spektru opasnosti, a ratno zrakoplovstvo trenutačno je u stanju isporučiti samo taktički nuklearni udar. Strateška nuklearna balistička podmornica zbog tih je razloga najvažnija komponenta indijske nuklearne trijade oko čijeg razvojnog programa nikada ni jedna indijska vlada nije stavila upitnik još od početka sedamdesetih godina prošlog stoljeća. ■

(Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr)

TUPOLJEV TU-16

Unatoč želji velike većine da kraj II. svjetskog rata donese i kraj u naoružavanju, to se nije dogodilo. Umjesto razoružavanja i preusmjerenja novca u obnovu i razvoj, nova hladnoratovska podjela svijeta dovela je do nove utrke u naoružanju. Dvije velike sile (SAD i SSSR), potpomognute saveznicima, započele su novi ciklus naoružavanja koji će završiti tek početkom devedesetih godina XX. stoljeća. Jedan važan, ako ne i najvažniji, dio tog naoružavanja bio je razvoj nuklearnog oružja i sustava za njegovo prenošenje do ciljeva.

Prvi sovjetski strateški, što znači nuklearni, bombarder bio je Tupoljev Tu-4, koji je zapravo bio vjerna kopija američkog bombardera Boeing B-29 Superfortress. Iako je prvi prototip prvi put poletio tek 19. svibnja 1947., Tu-4 je već tada bio zastario. Zbog toga ne čudi da je Tupoljev odmah pokrenuo razvoj njegova nasljednika. I to ne samo jednog već čak dva. Jedan je bio Tu-16, a drugi Tu-95.

Od samog je početka bilo jasno da je Tu-4 tek privremeno rješenje, te da sovjetsko ratno zrakoplovstvo hitno treba strateški bombarder pokretan turbomlaznim motorima. Na njegovu je razvoju posebno inzistirao i Josif V. Staljin, koji je želio odgovarajući strateški bombarder za novorazvijene sovjetske nuklearne bombe. Tupoljev je razvoj Tu-16

započeo i prije nego je Tu-4 prvi put poleto. Pritom su projektanti intenzivno radili na usvajanju svih aerodinamičnih rješenja i tehnologija do kojih su došli nakon osvajanja istočnih dijelova Njemačke. U početku se razvoj usredotočio na puku zamjenu klipnih motora turbomlaznim.

No to se ubrzno pokazalo "slijepom ulicom" te se razvoj usmjerio na kombinaciju turbomlaznih motora i strelastih krila. Da bi do kraja shvatili primjenu strelastih krila, u projektnom su uredu Tupoljev krajem četrdesetih godina XX. stoljeća napravili čitavu seriju probnih letjelica. Ubrzanja na razvoju novog strateškog bombardera sa strelastim krilima došla su iz dva smjera. Prvi je bio činjenica da je u to vrijeme Iliušin preoteo primat u isporuci bombardera, a drugi činjenica da je 20. kolovoza 1949. uspješno testirana prva sovjetska nuklearna bomba BCF-1. U tom trenutku, osim zastarjelog B-29 sovjetske oružane snage nisu imale ni jednu drugu platformu koja bi mogla dopremiti nuklearnu bojnu glavu do Sjedinjenih Američkih Država. Zbog toga je Tupoljev odlučio da će iskoristiti novonastalo stanje da se definitivno etablira kao, ako ne jedini, a onda glavni projektant sovjetskih bombardera. ■

(Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr)

29
Tupoljev je zahvaljujući Tu-16 osigurao neosporno mjesto prvog i gotovo jedinog isporučitelja bombardera sovjetskom ratnom zrakoplovstvu

U proljeće 1809., dobivši zapovijed od Napoleona da se pridruži njegovoj Velikoj armiji, francuski general Auguste Frédéric Marmont uputio se sa svojim XI. korpusom iz Dalmacije prema Beču. Na Zrmanji mu se suprotstavio austrijski general Stojčević sa slabim austrijskim snagama sastavljenima pretežito od krajiških postrojbi. U odlučnom okršaju Marmont je na brdu Kita razbio austrijsku obranu te zarobio Stojčevića.

MARMONTOV RAT U DALMACIJI (II. dio)

Hrvatski krajčinici, početak XIX. stoljeća

Nakon zarobljavanja generala Stojčevića, austrijsko zapovjedništvo na bojištu preuzeo je satnik Gersdorf, koji je neko vrijeme držao položaje na uzvisinama oko Pribudića, ali se potom povukao na Malu

Popinu, odnosno brda istočno od rijeke Zrmanje. U međuvremenu je zapovjednik Ličke pukovnije, pukovnik Rebrović, koji je osiguravao most kraj Kravibroda, kao najviši časnik preuzeo austrijsko zapo-

vjedništvo. Doznavši u tri sata popodne za poraz austrijskog lijevog krila, odmah je zapovjedio napuštanje položaja kraj mosta i povlačenje prema Palanci kraj Zrmanjskog klanca, koji je bio udaljen tri sata hoda. Lička pričuvna bojna bojnika Kengyela također se povukla zapadnije, prema Zrmanjskom klancu, a i ostale postrojbe upućene su u dolinu Zrmanje kraj Palanke kako bi prihvatile bojnu bojnike Kapchermenta. Francuzi su prihvatali to povlačenje u stopu. Pukovnik Rebrović sa svojim Ličanima požurio se preko mosta na Zrmanji kraj Vrela i stigao taman na vrijeme da prihvati postrojbe koje su se povlačile iz Pribudića te spriječi Francuze da prijeđu rijeku. Postupno su pristizale i druge austrijske postrojbe iz smjera Kravibroda i Palanke. Most je držan sve dok nije uništen topovskom vatrom. Svi francuski pokušaji da prijeđu rijeku toga dana bili su uzaludni.

Austrijski gubici iznosili su oko 200 ubijenih, 500 ranjenih i 300 zarobljenih vojnika. Mnoge postrojbe bile su odsječene brzim francuskim napredovanjem pa su se pridružile glavnini tek nekoliko dana poslije. Francuski gubici nisu poznati, ali su vjerojatno mnogo lakši od austrijskih. Takva je bila bilanca sukoba na Zrmanji.

Rebrovićovo povlačenje

Kada je uočio da se Francuzi pripremaju okružiti njegovo lijevo krilo, Re-

brović je, kako bi izbjegao opkoljavanje, zapovjedio povlačenje preko Gračaca prema Gospiću. Ujutro 17. svibnja Francuzi su zauzeli Zrmanjski klanac i krenuli prema Cerovcu. Okupivši putom raspršene postrojbe, Rebrović je odlučio zauzeti položaje kraj Graba, jedan sat hoda od Gračaca. Na čelo je postavio dvije satnije 2. banske pričuvne bojne s dva laka topa, pod zapovjedništvom pukovnika Karlovitza. Ostale četiri satnije iste bojne postavljene su na bokove kao potpora. Nešto dalje iza njih, na ravnici ispred Gračaca, postavljene su dvije bojne Ličke krajiske pukovnije, a desno od njih Dalmatinski dobrovoljački korpus i dvije satnije domobrana. Pričuvu postavljeni ispred samog Gračaca činili su Otočka pričuvna bojna pod zapovjedništvom bojnika Novića i Kombinirana bojna. Rebrović je sve topništvo uputio preko Gračaca prema Gospiću.

Prsa o prsa među stijenama

Francuzi su se pojavili oko četiri sata popodne, napredujući planinskom cestom iz smjera jugoistoka, i odmah su krenuli u napad. Banske satnije držale su se sve dok ih Francuzi nisu napali i s boka. Tada su se povukle prema dolini, gdje su Ličani, raspoređeni u strijelce i vješto sakriveni iza kamenja na prostoru koji dobro poznaju, paljbom uskoro zaustavili francusko napredovanje. Francuski pokušaji da austrijske položaje obiju južno preko Velebita također su odbijeni. Ipak, u dolinu ispred Gračaca dolazilo je sve više francuskih postrojbi pa su borbe prsa o prsa među stijenama potrajale sve do 11 sati u noći, kada su Francuzi prestali s napadima. Austrijanci su izgubili oko 300 ljudi, a istu brojku priznao je i Marmont, koji je i sam bio ranjen. Potpukovnik barun Roch Gondard iz 23. linijske pukovnije Clauzelove divizije izvjestio je o velikim gubicima, u koje se ubrajao i zapovjednik postrojbe, pukovnik Mimal, koji je ranjen bajonetom i kojega su njegovi vojnici uspjeli spasiti uz velike teškoće.

Nakon boja pukovnik Rebrović je primio vijest da jedna francuska kolona napreduje preko planina kroz Glogovo

u namjeri da obide njegovo lijevo krilo. Zbog te vijesti, ali i nedostatka streljiva i pričuve, još ne znajući što je s odsječenim odjelima bojnika Šljivarića i satnika Hraboszkog, te s Turcima koji su mu zalazili u pozadinu, Rebrović se odlučio na povlačenje. Povlačenje je počelo u dva sata izjutra, kad je zašao mjesec. Austrijske postrojbe stigle su u Medak 18., a u Bilaj 19. svibnja. Francuzi koji su također pretrpjeli znatne žrtve bili su također umorni, gladni i s malo streljiva, pa je Marmont odlučio ostati u Gračacu dva dana kako bi dočekao konvoje s opskrbom i organizirao evakuaciju ranjenika prije daljnog napredovanja.

Utvrđivanje kraj Gospića

Prešavši tijekom tri dana više od 100 kilometara preko krajne teškog planinskog i krškog prostora, te djelomice turorskog područja, odjel satnika Hraboszkog

teško prohodnim planinama. Rebrović je postavio svoje postrojbe iza tih rijeka na kojima su porušeni svi mostovi osim bilajskog. Istaknuto izvidničko mjesto postavljeno je u Medaku, s konjaničkim ophodnjama prema Gračacu. Hraboszky je sa svojih devet satnija i 700 lokalnih dobrovoljaca pod zapovjedništvom umirovljenog satnika Kalinića, zauzeo položaj na lijevom krilu kraj Barleta i Ploča na rijeci Jadovi. Glavnina s topništvom bila je postavljena u dvije linije iza bilajskog mosta, dok je na desnom krilu prema Velebitu postavljena Slunjska pričuvna bojna bojnika Novića s dvije satnije ličkih domobrana i lokalnim dobrovoljcima. Ujutro uoči bitke stigao je glasnik sa zapovjeđu bana Gyulaya da se dvije banske pričuvne bojne pošalju u Karlovac, a da se 4. ugarska garnisonska bojna vrati u Senj, odakle ju je Rebrović pozvao u pomoć.

Bitka kod Gospića odigrala se istoga dana kada i velika bitka kod Aspern-Esslinga (na slici)

uspješno je okončao povlačenje i 19. svibnja spojio se s austrijskom glavnom kraj Gospića. Uz put Hraboszky je uspio povući sa sobom još nekoliko raspršenih postrojbi pa je stigao s čak devet satnija. To dobrodošlo pojačanje nagnalo je Rebrovića da se ponovno odluči suprotstaviti Francuzima. U Gospiću su njegove postrojbe našle obilje hrane i pića te streljiva i toliko potreban odmor. Rebrović je zauzeo dobre položaje u dolini ispred Gospića, koju su sjekle rijeka Lika i Jadova. Jedino je most kraj Bilaja omogućavao lak prelazak, a čitava dolina s obje strane bila je omeđena

Zbog neizbjježne bitke Rebrović je odlučio ignorirati tu zapovijed.

Francuzi su nastavili napredovanje 20. svibnja i uvečer ušli u Medak. Saznavši za austrijske položaje pred Gospićem, Marmont je krenuo u napad s planom da lažno napadne austrijski centar, dok bi se s glavninom snaga probijao desnim krilom preko Barleta i Ostrovice. U bitki koja je uslijedila i odigrala se istoga dana kada i velika bitka kod Aspern-Esslinga, njegove postrojbe, koje su vježbale s Napoleonovom Velikom armijom, još jednom su pokazale što mogu. ■

HRVATSKI MEMORIJALNO-DOKUMENTACIJSKI CENTAR DOMOVINSKOG RATA U SURADNJI S HRVATSKIM VOJNIKOM
OBJAVLJUJE AUTENTIČNE DOKUMENTE I MEMOARSKO GRADIVO VEZANO UZ DOMOVINSKI RAT

O rascjepu u SDS-u nakon 17. kolovoza 1990.

Dnevno operativno izvješće dežurnog časnika 9. korpusa OS SFRJ upućeno 22. kolovoza 1990. Komandi Vojnopolomorske oblasti (VPO) upućuje na zaključak da su događaji vezani uz početak tzv. balvan revolucije doveli do rascjepa u Srpskoj demokratskoj stranci te da su za to odgovorni "kadrovi bliski Vojislavu Šešelju". U izvješću je, između ostalog, navedeno:

Stanje na teritoriji:

Prisutno je neslaganje i rascjep u Srpskoj demokratskoj stranci što evidentno govori istup dr. Dušana Zelembabe zastupnika u saborskem veću opština pred građanima Knina u ranijim jutarnjim časovima dana 20. 08. 1990. godine, koji su se okupili ispred zgrade SJS protestirajući zbog otkaza trojice kninskih milicionera. Tom prilikom dr Zelembaba je rekao "da nema pravo da niko drugi predstavlja srpski narod sem legalno izabranih organa, a to sam ja i moj kum Opačić" (Jovan, op. a.). Našim saznanjima da dr Zelembaba i Opačić spadaju u grupu jastrebova SDS potvrda je i razgovor sa Zdravkom Zečevićem, predsednikom SO Benkovac objavljen u Slobodnoj Dalmaciji dana 22. 08. 1990.g. Na 3. strani, na pitanje novinara Viktora Ivančića odgovorio je "jastrebova ima, to je sasvim sigurno, i u rukovodstvu. Recimo istupi Zelembabe bili su na toj liniji i još nekih ...". Prema nepotvrđenim informacijama za vreme boravka u Novoj Pazovi, Zelembaba je bio na razgovoru sa Šešeljom (Vojislav, op. a.) što je nepovoljno primljeno među čestitim i poštenim Srbima kninske krajine.

O postavljanju barikada na cesti Benkovac-Karin 17. kolovoza 1990., službenici Stanice javne sigurnosti Benkovac napravili su 19. rujna 1990. "službenu zabilješku":

Raić Milenko, sin Miroslava i majke Zorke rođene Trbović, po zanimanju zidar, rođen u Benkovcu, dana 20. 07.

"Zakonom o državnim praznicima Republike Srpske Krajine" 17. kolovoza, dan kada je počela oružana pobuna Srba u Hrvatskoj, proglašen je "državnim praznikom RSK - Danom ustanka srpskog naroda"

1970. godine, stalno nastanjen u Benkovačkom Selu, SO Benkovac, po narodnosti Srbin, državljanin SFRJ, neoženjen, vojsku nije služio, do sada nekažnjavan, bez zaposlenja, je dana 19. 09. 1990. godine, u prostorijama SJS Benkovac, u vezi postavljanja prepreka na cesti Benkovac-Karin, u predjelu Kule Atlagić, SO Benkovac, ovlaštenoj službenoj osobi SJS Benkovac, dao slijedeće obavijesti:

"Dana 17. 08. 1990. godine u poslijepodnevnim satima, nalazio sam se u kući u Benkovačkom Selu. Izmedju 18-19 sati, ispred avlje moje kuće okupilo se dosta mještana Benkovačkog Sela, a iz one grupe se čulo: 'Idemo postaviti kamenje na cestu prema Karinu', 'Idu specijalci iz Obrovca prema Benkovcu'. Nije mi poznato tko je to vikao, a ja sam odmah potom uzeo traktor mog oca te sa njim otisao do kava od 'Kimonta' te u traktor utovario kamen. Kamen u traktor mi je pomogao tovariti Alavanja Zoran, sin Dušana, Rnjak Kristian, a bilo je još tu djece, čija imena ne znam. Po utovaru kamena u traktor, istog sam odvezao na cestu Benkovac-Karin, te ga iskipao u predjelu Kule Atlagić, na lijevi prometni trak tj. na trak koji je namijenjen vozilima koja se kreću iz pravca Obrovca. Odmah iza mene traktorsku prikolicu natovarenu sa kamenjem iskipao je Raić Luka. Sa Lukom nije nitko bio u društvu, a nije mi poznato gdje je kamen utovarion. Još jednu traktorsku prikolicu natova-

renu sa kamenom na isto mjesto gdje smo kamen iskipali Luka i ja, iskipao je i Raić Dušan i njegov sin Davor. Nije mi poznato da li je još netko bio u društvu sa Raić Dušanom i njegovim sinom. Na tom mjestu nismo više istovarali kamen, niti na bilo kojem drugom mjestu, jer je u jednom trenutku iz pravca Benkovca naišlo jedno osobno vozilo na kamenja koja smo navezli na cestu, a mi dok smo to vidjeli pobegli smo sa traktorima sa lica mjesta, a Alavanja Zoran, sin Dušana, je iskipao kamenje pored asfaltne ceste u krš, Manislavić Nikica, sin Mome, se sa traktorom i kamenjem vratio kući, Sakić Milenko, s. Stevana, nije ni došao do mjesta gdje smo iskipali kamen, jer mu se guma na traktoru probušila, pa je iskipao kamen u kršu, Žeželj Dragan je negdje do pola puta vozio kamen, ali se vratio nazad kući pošto je vidio da nema dovoljno goriva, Raić Veljko je imao natovaren traktor sa kamenjem, ali on nije išao, i Žeželj Živko i njegov sin Dražen su istovarili kamen u krš koji se nalazi u blizini mjesta gdje smo mi iskipivali kamen na cestu. Ništa više u vezi sa postavljanjem prepreka od kamena na cesti Benkovac-Karin nemam reći, izuzev što se kajem što sam tako nešto učinio, a sigurno više to nikada neću učiniti." ■

* U sljedećem broju navest će se druga službena policijska zabilješka o postavljanju barikada na cesti Benkovac-Karin 17. kolovoza 1990. i odluka "Opštinskog javnog tužilaštva Benkovac" o tome.

Šta ti znaš

Šta ti znaš, čoviče,
o mecima i o strahu,
o granati koja stiže
i o kamenom prahu?

A kamen je bio štit
i za geler i za metak,
fala Bogu dosta velik,
a sićan se, bi' je petak.

Šta ti znaš o mraku
kad oči loše vide,
šta ti znaš o strahu
kad došle su mi side?

Šta ti znaš o želji
da se naprid krene?
ne znaš ti baš ništa
i prođi se mene!

Ivan PELJIĆ
Pomorska baza Lora, Split

Poziv na suradnju

Pozivamo čitatelje zainteresirane za objavljivanje kratkih priča i pjesama domoljubne tematike u Hrvatskom vojniku da nam ih pošalju na adresu:

Ministarstvo obrane, Služba za odnose s javnošću i informiranje, Odjel hrvatskih vojnih glasila (za rubriku Pozdrav domovini), Stančićeva 6, 10 000 Zagreb ili na e-mail: hrvojnik@mohr.hr

Možemo li se boriti protiv pristranosti?

Baš mi je teško zaviriti u svoju savjest. A htio ili ne htio, znam da moram. A kad zavirim, što sve ne vidim? I koliko god htio neke stvari staviti u red, ne ide. A trudim se. Nastojim. Borim sam sa sobom. Progoni me ovaj sveti Jakov apostol. To traje. Nikako ti ne da mira. Koju god njegovu rečenicu pročitaš, u tebe unosi nemir, optereti savjest. A moraš čitati. Ne radi toga da bi bio pametan, već ako želiš biti u redu, ako želiš svoj život dovesti u red, ako mu želiš dati neki ljudski smisao, ako želiš slijediti neka zdrava načela, ako želiš prihvati čovjeka. Da je sveti Jakov bio alkoholik, sve bi ih nadmašio. Gada "u sridu"! Svaka njegova riječ, svaka rečenica, bode ravno u srce. Nema savjesti koja se neće uzdrmati. Njega ne zanima diplomacija ili potreba da i najteže stvari kaže uvijeno, blago, prihvatljivo. Ne, on želi prodrmati čovjeka. Pogledajmo samo jedan od načina na koji on to čini: "Dode li na vaš sastanak čovjek sa zlatnim prstenjem, u sjajnoj odjeći, a dode i siromah u bijednoj odjeći, i vi se zagledate u onoga što nosi sjajnu odjeću te reknete 'Ti lijepo ovdje sjedni', a siromahu reknete 'Ti stani – ili sjedni – ondje, podno podnožja moga', niste li u sebi pristrano sudili te postali suci što naopako sude? Čujte, braćo moja ljubljena: nije li Bog one koji su u svjetu siromašni izabrali da budu bogataši u vjeri i baštinici Kraljevstva što ga je obećao onima koji ga ljube."

Savjest mi je, istina, nemirna. Opterećuju me ove riječi, ali ne mogu reći da Jakov nema pravo. On je konkretni i jasan. Ne okoliša i ne muti. Ne dodvorava se nikome. Iskrenost i poštovanje zahtijevaju od nas da mu damo za pravo i da shvatimo da smo svi mi (ovaj put sudim po sebi) ipak u ovome svijetu pristrani. Jasno je to njemu te zbog toga napisat: "Braćo moja, vjeru Gospodina našega Isusa Krista slavnoga ne miješajte s pristranošću!" Vjernik, dakle, ne bi smio biti pristran. On bi svakom stvorenju, neovisno o kakvoj je ljudskoj veličini riječ, morao pristupati s istim stavom, jer bi trebao jednak cijeniti svačije dostojanstvo.

Koliko god mi je savjest uznemirena, toliko sam sretan zbog ovih riječi svetoga Jakova. On ne želi da vjeru miješamo s pristranošću i opominje da se pristranost ne smije vidjeti ni osjetiti. Pogotovo ne na našim sastancima. E, to mi je drago. Uvijek mi je u crkvi smetao natpis "zauzeto" ili "rezervirano". Pogotovo onda kad se zbog toga natpisa iz prvih crkvenih klupa jednima (običnom puku) govorilo "ti stani – ili sjedni – ondje, podno podnožja moga" samo radi toga da bi se onima "sa zlatnim prstenjem, u sjajnoj odjeći", koji ulaze zadnju minutu na "sastanke", reklo "ti lijepo ovdje sjedni". Lijepo Jakov kaže da to nije vjera.

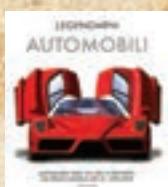
Draga moja Katolička crkvo, nije li možda i tvoja savjest uznemirena zbog ovih riječi svetoga Jakova? Prepoznaće li se slučajno u njima? Nadam se da ne, a ako se ipak u njima prepoznaće, onda poslušaj: "Vjeru ne miješajte s pristranošću." Crkva se ne smije nikome ulagivati. Osobito ne moćnicima ovoga svijeta. Ona ne smije zanemariti "maloga" čovjeka da bi "velikima" osigurala njihov prostor. Naprotiv! Crkva, ako ne želi iznevjeriti svoje poslanje, upravo suprotno treba djelovati. Ona ne smije iznevjeriti nadanja "maloga" čovjeka. Njezina je zadaća boriti se da "mali" čovjek ima svoje prepoznatljivo mjesto i dostojanstvo; njezina je uloga osigurati "malom" čovjeku prostor za život, boriti se za njega te, ako je potrebno, ljudi "sa zlatnim prstenjem i u sjajnoj odjeći" upozoriti na nepoštivanje dostojanstva "maloga" čovjeka.

Borba protiv pristranosti trebala bi biti sastavni dio života svakoga od nas. Borba za "maloga" čovjeka trebala bi biti nešto što nas kao vjernike definira. To ne znači ne poštovati časno i pošteno stečeno bogatstvo, to nije suprotstavljanje ljudima višega ranga ili društvenoga statusa. To je, naprotiv, samo borba za dostojanstvo svakoga čovjeka. Bio on malen ili velik, bogat ili siromašan, s titulom ili bez nje. Čovjek je, i zato ga treba poštovati.

Hvala ti, sveti Jakove. Točno je da me svaka tvoja riječ uznemiri i da me navodi na ispit savjesti. Priznajem i da sam otkrio mnoge pogreške u svom djelovanju zahvaljujući tvojim riječima. Ali, to je put do početka borbe protiv pristranosti. I budući da se vjera protivi pristranosti, obećajem da izabirem vjeru.

Žarko RELOTA

BIBLIOTEKA

Larry Edsall

Legendarni automobili - Automobili koji su ušli u povijest, od prvih modela do 21. stoljeća

Stanek, Varaždin, 2007.

Autor ovog djela je novinar specijaliziran za područje automobilske industrije, a tijekom svoje karijere pisao je o mnogim važnim motorističkim događanjima i testirao različita vozila diljem svijeta, prešavši s prototipovima i automobilima iz proizvodnje više od osamsto tisuća kilometara. U svojoj knjizi vodi nas na putovanje kroz povijest stvaranja, od prvih početaka do razvoja današnjeg nezamjenjivog, stiliziranog i učinkovitog automobila.

U početku su automobili bili nešto više od kočija, ali nisu ih vukli konji već su pokretani motorima s unutarnjim izgaranjem. No, konji su često bili potrebni da bi vukli neispravne automobile do najbližih radionica. Tada su mehanički dijelovi i putnici bili zaštićeni onim što nama danas izgleda poput metalnih posuda za kekse (uglavnom crne boje), ali su poslije dobili zaobljene pa čak i skulpturalne oblike. Nakon prijelaza oblika posude za kekse u prepoznatljiv automobilski dizajn, putovanje se ubrzalo i usmjerilo na najvažnije modele s društvenim, estetskim i tehnološkim prednostima. S vremenom su postajali sve udobniji, ljepši, luksuzniji, sigurniji i eko-loški prihvatljiviji. Na kraju ovog tekstualnog i slikovnog putovanja u povijest, moći ćete zaviriti i u budućnost kako biste vidjeli koje će se vrste vozila nalaziti ispred naših domova u godinama što dolaze. Od automobila iz snova do putničkih automobila, ova uzbudljiva i zadivljujuća monografija nudi vam slike i opise najuzbudljivijih spojeva tehnologije, umjetnosti, ljepote i pustolovine. Djelo je pravo fotografjsko putovanje kroz povijest najljepših svjetskih automobila.

Mirela MENGES

FILMOTEKA

3. VUKOVAR FILM FESTIVAL – Festival podunavskih zemalja

I treći put je film zaplovio Dunavom. Tijekom pet dana trajanja festivala, od 26. do 30. kolovoza, prikazano je oko 40 filmova, od kojih 14 dugometražnih i 11 dokumentaraca iz podunavske konkurenциje te tri iz popratnog programa Svet, kao i Retrospektiva suvremenog njemačkog filma, crtići za najmlađe. Prikazano je i nekoliko novijih filmova nagrađenih na najvećim festivalima, a uz projekcije u Ružičkinu kući filmovi su se prikazivali na šlepu na Dunavu, što je posebnost ovog festivala.

Žiri u sastavu Janko Heidl (filmski kritičar), Nina Violić (glumica) i Bernd Buder (festivalski djelatnik) pobjednikom je proglašio rumunjski film *Polijski, pridjev* Cornelija Porumboiua. Naravno, zaslужeno. Festivalskoj organizaciji ne bih mnogo prigovarao, posao je odrađen dosad najprofesionalnije. Posebno su impresivne bile projekcije promidžbenih filmova o Vukovaru i festivalu na raspršenim kapljicama vode. Scenaristička radionica, druženje na Adi, tulum u hotelu, tulum na brodu, tulum u dvorištu dvorca (organizator ga je nazvao Havajski tulum) i *Tulum* kao prvi hrvatski pobjednik VFF-a. Riječ je o kratkom filmu Dalibora Matanića koji je sniman upravo u Vukovaru, a dosad je "poharao" gotovo sve filmske manifestacije na kojima se pojавio. Prošle godine, dok još nismo znali što je to recesija, najavio sam ovogodišnji festival kao ključno izdanje. Izgleda da nema mjesta za brigu. Pun pogodak je premještanje termina na kraj ljeta. Komarci su već umorni pa ne gnjave kao u srpnju. Opet valja pohvaliti publiku. Ne da je šlep bio mali, nego nije bilo mjesta ni na obali. Tome je kumovalo i dovođenje najboljih novih hrvatskih filmova u program, a *Kenjac* i *Metastaze* to svakako jesu. Poznajem dosta ljudi koji će planirati praznike iduće godine na lijepom (trenutačno smeđem) Dunavu. Sve u svemu, izgleda da nema straha za ovo specifično filmsko okupljanje. Dunavski bazen uistinu je velik (svake godine sve veći, navodno su u pretpriistupnim pregovorima BiH i Crna Gora) i odličnih filmova sigurno neće ni na godinu nedostajati.

Leon RIZMAUL

VRMEPLOV

8. rujna 1943.

Kapitulacija fašističke Italije

Od ulaska u rat 1940. Italija je posvuda doživljavala neuspjehe: u Africi, Grčkoj i Jugoslaviji te na Istočnoj fronti. Iskrcavanje saveznika na Siciliju u srpnju 1943. dovelo je do pada talijanskog fašizma. Mussolini je srušen, a na vlast je došla nova vlada maršala Badoglia, koja je izjavila da će rat nastaviti, ali je istodobno ponudila zapadnim saveznicima pregovore o primirju. Poslije više tajno izmijenjenih dogovora tijekom kolovoza, talijanski opunomoćenik general Castellano došao je u Cassibile kraj Siracuse na Siciliji, gdje je 3. rujna 1943. potpisao akt o kapitulaciji Italije, s tim da se kapitulacija objavi tek 8. rujna. Uvjet je postavljen zato što je bilo predviđeno da se toga dana saveznici iskrcaju kraj Napulja. Očekivalo se da će istodobno objavljinje kapitulacije i iskrcavanje dovesti do dezorganizacije u obrani Italije, u kojoj se Hitlerovi generali neće snaći. No, talijanske oružane snage uglavnom su se raspale, a Nijemci su na vrijeme reagirali i uspostavili frontu prema savezničkim armijama. Za Nijemce je gore stanje bilo na Balkanu, posebno u Jugoslaviji. Poslije objavljinja kapitulacije Italije, jugoslavenska partizanska vojska razoružavala je talijanske okupacijske snage od Slovenije do Makedonije. Istodobno je došlo do novih žestokih borbi s Nijemcima koji su je u tome nastojali spriječiti i u jednom dahu prodrijeti na istočnu obalu Jadranu i na otoke. Borbe za Jadran su se produžile i trajale mjesecima sve dok Dalmacija, Primorje i Istra nisu oslobođeni i ponovno pripojeni Hrvatskoj.

5. rujna 1886. - predaja indijanskog poglavice Geronima

7. rujna 1990. - osnovana ATJ Lučko

7. rujna 1812. - Bitka kod Borodina

8. rujna 1624. - umro Markanton de Dominis

10. rujna 1898. - ubijena austro-ugarska carica Elizabeta zvana Sissy

10. rujna 1991. - osnovan Hrvatski olimpijski odbor

Leon RIZMAUL

Za mir u Hrvatskoj

Plakat Apel za mir u Hrvatskoj, 9. prosinca 1991., potpisao je 81 dobitnik Nobelove nagrade. Tekst na plakatu pisan je engleskim jezikom:

Tijekom proteklih nekoliko tjedana Jugoslavenska armija je pojačala svoj rat protiv Hrvatske. Deseci sela sravnjeni su sa zemljom. Mnogi su povijesni spomenici razoreni. Mnogi su gradovi, uključujući i glavni grad Hrvatske, Zagreb, bombardirani. Takvo razulareno nasilje i uništavanje Europa od II. svjetskog rata nije upoznala. Nevini civili su masakrirani. Bolnice i bogomolje su uništene. Naša savjest zahtijeva da dignemo glas protiv ovog besmislenog rata. Pozivamo zapadne i istočne vlade da zaustave razuzданo uništavanje Jugoslavenske armije. Pozivamo sve humanitarne organizacije da osiguraju pomoć svim žrtvama jugoslavenske vojne brutalnosti. Pozivamo ljudе od savjesti da dignu glas protiv ravnodušnosti prema vapaju hrvatskog

Izložak: Plakat br. 21 iz serije od 21 plakata

STOP THE WAR IN CROATIA

Izdavač: Hrvatski informativni centar, 1991.

Opis: Na bijeloj ili crnoj podlozi nalaze se fotografije ratnih prizora iz 1991. s tekstrom objašnjenja. Na svim plakatima stalan je tekst THE AGGRESSORS ARE SERBIA AND YUGO COMMUNIST ARMY.

naroda, koji je suočen ne samo s opasnošću uništavanja svoje zemlje nego i s prijetnjom istrebljenja.

Hrvatski Vojnik

Nakladnik: MINISTARSTVO OBRANE RH
SLUŽBA ZA ODNOSE S JAVNOŠĆU I INFORMIRANJE
Odjel hrvatskih vojnih glasila

Glavni urednik: Željko Stipanović (zeljko.stipanovic@mohr.hr)

Zamjenica glavnog urednika: Vesna Pintarić (vpintar@mohr.hr)

Zamjenik glavnog urednika za internet: Toma Vlašić (toma.vlasic@mohr.hr)

Izvršni urednik: Mario Galić (mario.galic@mohr.hr)

Urednici i novinari: Marija Alvir (marija.alvir@mohr.hr), Leida Parlov (leida.parlov@mohr.hr), Damagoj Vlahović

Lektorice: Gordana Jelavić, Boženka Bagarić, Milenka Pervan Stipić

Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Fotograf: Davor Kirin

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik), (zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković, Damir Bebek, Predrag Belušić

Webmaster: Drago Kelemen (dragok@mohr.hr)

Prijevod: Jasmina Pešek

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo, tel: 3784-937

Marketing i financije: Igor Vitanović, tel: 3786-348; fax: 3784-322

Tisk: Vjesnik d.d., Slavonska avenija 4, Zagreb

Naslov uredništva: MORH, Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p. 252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska

<http://www.hrvatski-vojnik.hr>, e-mail: hrvojnik@mohr.hr

Naklada: 5400 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara (EMPA)

Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo. Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2009.
Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu službeni stav Ministarstva obrane RH.

consilium.europa.eu/showPage.aspx?id=261&lang=en

Predstavljena stranica je podlink stranice Vijeća Europske unije i odnosi se na **europesku sigurnosno-obrambenu politiku**. Budući da ćemo prije ili poslije kao država pristupiti EU, a u skladu s time aktivnije se uključiti u obrambenu politiku Unije, consilium.europa.eu/showPage.aspx?id=261&lang=en mogla bi biti vrlo korisna. O NATO-u i njegovoj strukturi te politici znamo prilično, ali s Europskim unijom kod većine nas nije takav slučaj. Lako nije posebno atraktivna, i sve skupa bi ipak trebalo izgledati bolje, stranica pruža mnoštvo korisnih podataka. Naravno, najzanimljiviji su oni o međunarodnim mirovnim operacijama koje provode snage EU. U Čadu su naši vojnici već djelovali, a sigurno je da će toga u budućnosti biti još.

D. VLAHOVIĆ

100% HRVATSKI INOVACIJSKI PROIZVOD - ODORA HRVATSKOG VOJNIKA

OSRH

KAPA

Dodatačna prozračnost s mikroregulacijom veličine i vezenom oznakom.
Razvoj i proizvodnja
MORH i Šešir d.o.o. Zagreb.

OSRH

KOŠULJA

Modularni ovratnik s mogućnošću regulacije otvora.

OSRH

DIGITALNA PRIKVIRNA ŠARA

Digitalna šara sastavljena iz četverobojnih komponenti ima prepoznatljiv uzorak zemljopisnog optika Hrvatske i vodení žig s oznakom OSRH.
Boje su postojane i nakon velikog broja pranja sa svojstvom umanjene prepoznatljivosti pod IC noćnim uređajima.
Odora ne reflektira svjetlo, a uzorak šare osigurava dobru prikritnost u svim uvjetima.

Prednja strana košulje: Priprema za postavljanje oznaka čina i prezimena.

OSRH

TKANINA

Odora je izrađena od specijalne tkanine sastava intimna mješavina poliamidno vlakno/pamuk dajući tako visoka tehnička svojstva i dobenu udobnost prilikom nošenja.
Poliamidno vlakno zaštićenog naziva CORDURA® najbolja je preporuka za dokazanu visoku čvrstoću vlakana.
Tkanina je izrađena u specifičnom top-rips vezu, a tiskana je visoko kvalitetnim bojilima. Proizvođač Čateks d.d.

KOŠULJA

Kopčanje košulje patent zatvaračem posebnog vojnog standarda. Zatvarač je izvana prekriven trakom koja je osigurana čičkom.

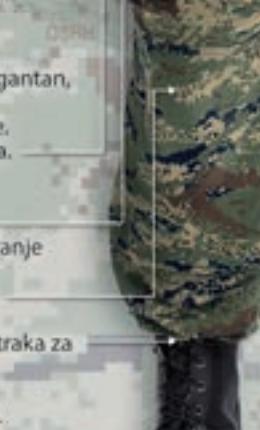
Donji dio košulje je bez džepova kao prilagodba za nošenje opasača s opremom.

OSRH

HLAČE

Kroj srednje dubine sjedišta, ugodan i elegantan, s ojačanim porubima i prošivima.
Posebno razvijeni i prilagođen kroj za žene.
S prednje strane dva duboka gornja džepa.
Straga ojačanje materijala na sjedištu i u području između nogu.
Na obje nogavice veliki bočni džepovi s mogućnošću povećanja volumena, zatvaranje patent zatvaračem i poklopcom na čičak.
Na području koljena nalaze se džepovi za umetanje štitnika za koljena.
Na donjem kraju nogavica postavljena je traka za zatezanje oko gležnja.
Razvoj i proizvodnja
MORH i Kroko International d.o.o., Zagreb.

OSRH

Leđnica košulje: s izdašnim porubom za povećanu komociju i nesmetanu pokretljivost u svakom položaju tijela.

RAZVIJAMO I PROIZVODIMO ZA BUDUĆNOST

KROKO INTERNATIONAL d.o.o.